

ดก

1

2523

ณ. 1

ดก

1

2523

ณ. 1

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

เลขทะเบียน.....	๗๘
เลขหมู่.....	๘/๓
เลขที่.....	๒๕๒๓
วันเดือนปี.....	๓.๑

๘ ก ย ๒๕๒๓

ที่ระลึก

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการ

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

พระราชดำรัส

ใน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

“ศาลเป็นสถาบันอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดาประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย ผู้พิพากษาทุกท่านคงจะได้ระลึกถึงความสำคัญในหน้าที่ ที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนเป็นอย่างดีที่สุดอยู่แล้ว และในเวลาเดียวกันก็เป็นที่ยังหวังว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานของศาล จะได้ช่วยกันส่งเสริมให้ผู้พิพากษาได้มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกัน และได้รับความคุ้มครองในสิทธิและเสรีภาพโดยความยุติธรรมทั่วหน้ากัน”

(ตัดตอนจากพระราชดำรัสเนื่องในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖)

คำขวัญ

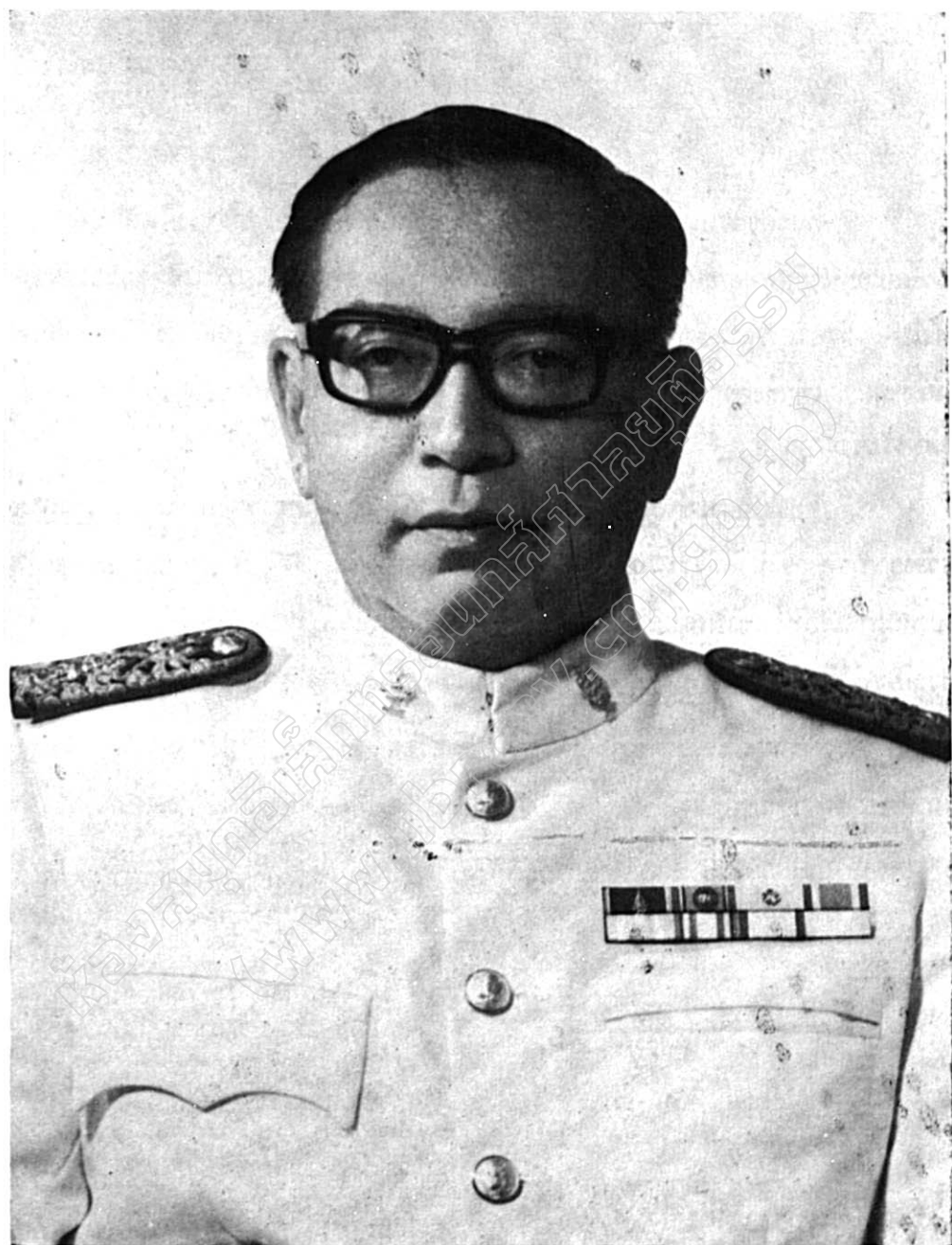
เนื่องจากรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของศาลจังหวัดนี้ ชาวจังหวัดศรีสะเกษจึง
ได้มีอาคารศาลยุติธรรมหลังใหม่ นับว่าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดี
ต่อประชาชนชาวจังหวัดศรีสะเกษ

โอกาสเดียวกันนี้ ขออวยพรให้ผู้พิพากษาและข้าราชการศาลทุกท่านได้ปฏิบัติ
หน้าที่โดยยุติธรรมและราบรื่น มีผลงานประจักษ์เป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย
ด้วย.

(นายประพนธ์ ธีระวัฒน์)

ประธานศาลฎีกา

นายประพจน์ ธีระวัฒน์
ประธานศาลฎีกา

คำขวัญ

ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยเสมอหน้ากันตามกฎหมายและหลักนิติธรรม เป็นหลักประกันความเที่ยงธรรมให้แก่คนทั่วไป ตัวอาคารศาลซึ่งเป็นสถานที่ทำการที่จะอำนวยความยุติธรรมสมควรที่จะมีลักษณะเหมาะสม เพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติงานและเป็นที่เคารพเลื่อมใสแก่ประชาชนผู้หวังพึ่งความยุติธรรมจากศาล

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดสรรงบประมาณให้ทำการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังใหม่แทนอาคารหลังเดิมซึ่งคับแคบและชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ข้าพเจ้าเชื่อว่าอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังใหม่นี้จะอำนวยประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมายทุกประการ

ขออำนวยพรให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษจงสถิตสถาพรเพื่อจะได้เป็นสถานที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสืบไป และขอให้ท่านผู้พิพากษา ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ศาลทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

(นายชวน หลีกภัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายชวน หลีกภัย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ศาลจังหวัดศรีสะเกษได้มีอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่อัน
สว่างามแทนอาคารที่ทำการศาลเดิม ซึ่งคับแคบชำรุดทรุดโทรมไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติงานได้
โดยมีประสิทธิภาพ กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลซึ่งชำรุด
ทรุดโทรมและคับแคบขึ้นใหม่เป็นลำดับมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ
และข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทางราชการก็ได้อนุมัติให้ตามกำลังงบประมาณ

ในโอกาสที่ได้มีพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังใหม่นี้ ข้าพเจ้า
ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดประทานพรให้อาคารที่ทำการศาลหลังนี้จงสถิตสถาพร
เป็นที่ประสิทธิประสาทความยุติธรรมแก่ปวงชนชั่วกาลนาน และโอกาสนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณ
ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาล คณะผู้พิพากษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารที่
ทำการศาลหลังนี้ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยเป็นผลให้การก่อสร้างสำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดีสมประโยชน์ของทางราชการทุกประการ

ศิริ อติโพธิ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายศิริ อติโพธิ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

“สุขภาพ เวียดนาม รวดเร็ว และยุติธรรม”

เป็นบริการประจำองบ้าราชการศาลทุกระดับ

นายนิคม ติวตานนท์
อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓

คำขวัญ

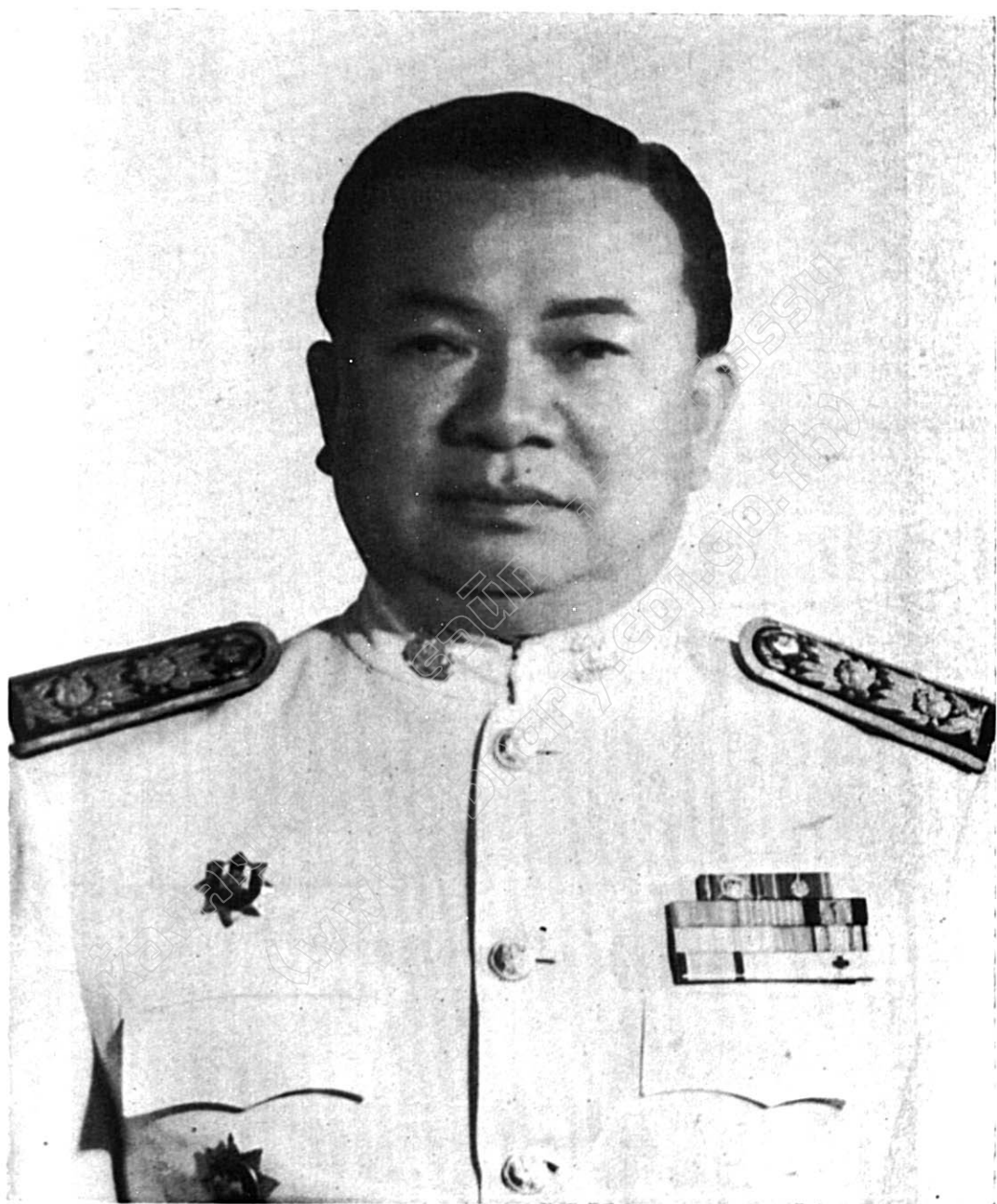
ของ นายสมบูรณ์ ไทยวัชรามาศ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ
เนื่องในพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ศาลยุติธรรมมีอิสระในการพิจารณาบรรดคดี มีความเป็นธรรม, ความ
เที่ยงธรรมและความยุติธรรม ย่อมเป็นที่พึ่งแท้จริงและที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนที่พึง
ได้ไว้

(นายสมบูรณ์ ไทยวัชรามาศ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

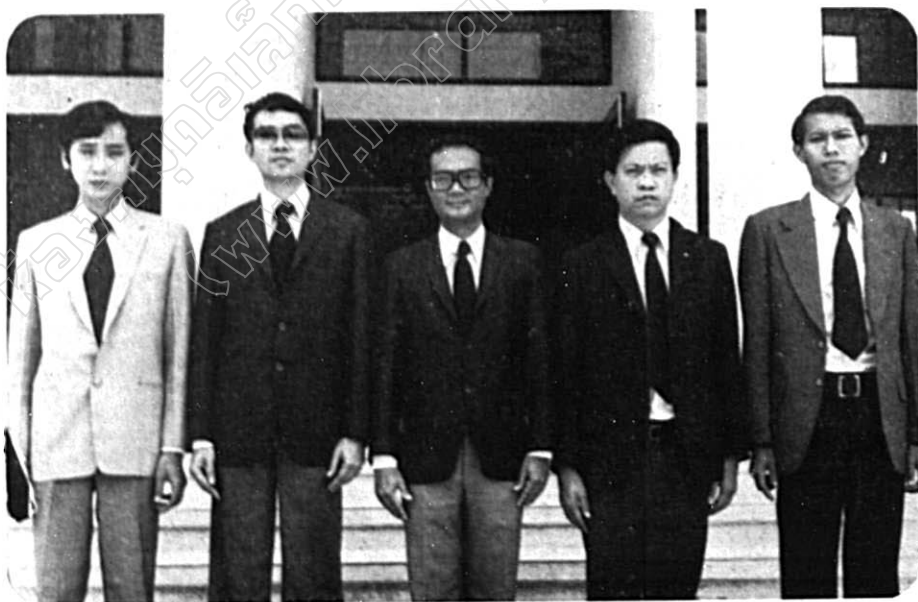

นายสมบุรณ์ ไทยวัชรามาศ
ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

นายสมเฑาะ สุปนิสากร
กรรมการตรวจการก่อสร้าง
(ขณะทำเรื่องทำหนังสือพิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดศรีสะเกษ)
และ

นายณรงค์พล ทองจีน นายอานันท์ วรรณโกวิท นายวิรัตน์ ศันกุลรัตน์ นายสกล ดินอำพันธ์
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดศรีสะเกษ

นายสกล เพ็ชรอำพรหม
กรรมการตรวจการก่อสร้าง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดศรีสะเกษ
และ

นายวิศิษฐ์ อติศักดิ์ นายอานันท์ วรรณโกวิท นายสกล ดินอำพันธ์ นายณรงค์พล ทองจีน

คณะผู้พิพากษา และข้าราชการศาลจังหวัดสระเกษ

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายนิยม ติวตานนท์ อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ณ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลจังหวัดศรีสะเกษ ตลอดจนข้าราชการฝ่ายอื่น รวมทั้ง พ่อค้าและประชาชนชาวจังหวัดศรีสะเกษ รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการ ศาลจังหวัดศรีสะเกษ ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวันนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังเดิมเป็นอาคารชั้นเดียวได้ถูกสูง หลังคา มุงกระเบื้องสรวงมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ จนบัดนี้เป็นเวลาเกือบ ๓๐ ปี เดิมมีห้องพิจารณาคดี รวม ๓ ห้อง ต่อมา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ดัดแปลงห้องผู้พิพากษาและห้องธุรการเป็นห้องพิจารณา และได้ต่อเติมห้องชั้นล่างเพื่อใช้เป็นห้องธุรการด้วย ปัจจุบันตัวอาคารมีสภาพเก่าชำรุด ทรุดโทรม ปรากฏให้เห็นรอยแตกร้าวอยู่ทั่วไป เกินกว่าจะซ่อมแซมปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ภายในตัวอาคารและห้องพิจารณาเล็กและคับแคบไม่สะดวกแก่การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ที่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก และไม่เหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน กระทรวงยุติธรรมจึง ได้ดำเนินการของบประมาณก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษขึ้นใหม่ และได้รับ อนุมัติเงินงบประมาณให้ก่อสร้างได้ตามที่ขอ

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษที่ก่อสร้างใหม่นี้ เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๖ บัลลังก์ กว้าง ๓๓ เมตร ยาว ๗๙.๒๐ เมตร ก่อสร้างพร้อมบ้านพัก ผู้พิพากษา ๔ หลัง บ้านพักรองจำศาล ๑ หลัง บริษัทกฤตวิทย์ จำกัด เป็นผู้ประมูลรับเหมา ก่อสร้าง ในราคา ๗,๓๙๓,๐๐๐ บาท กำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จตามสัญญาภายในวันที่ ๑๓

พฤษภาคม ๒๕๖๒ ในการก่อสร้างนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกรมโยธาธิการในการ
ออกแบบอาคาร และส่งนายช่างมาควบคุมการก่อสร้างด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ
เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม
แก่ประชาชนสืบไป

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coi.go.th)

คำกล่าวตอบ

โดย

นายสุธรรม ภัทราคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ณ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๓ และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษที่กำลังก่อสร้างใหม่ในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่า อาคารที่ทำการศาลและบ้านพักผู้พิพากษาทั่วราชอาณาจักรส่วนมากได้ก่อสร้างกันมาเป็นเวลานาน ย่อมชำรุดทรุดโทรมคับแคบไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติราชการ สมควรก่อสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ศาลมีที่ทำการอันเหมาะสมสง่างามสมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน และให้ผู้พิพากษามีบ้านพักเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ จึงได้วางโครงการและดำเนินงานก่อสร้างบูรณะอาคารที่ทำการศาลและบ้านพักให้สำเร็จลุล่วงไปตามโครงการที่กำหนดไว้และตามกำลังเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติตลอดมา

สำหรับอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังเดิม เป็นอาคารชั้นเดียวสร้างมาเกือบ ๓๐ ปี มีขนาดเล็กคับแคบ ทั้งเก่าและชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา จึงเป็นการสมควรที่จะได้สร้างอาคารศาลขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับที่ใช้เป็นที่ทำการศาลสถิตยุติธรรม ขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๓ และคณะกรรมการตรวจการก่อสร้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้โปรดช่วยกันเอาใจใส่ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสมตามความมุ่งหมายของทางราชการ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณกรมโยธาธิการ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ข้าราชการทุกฝ่ายและท่านผู้มีเกียรติที่มีส่วนช่วยเหลือในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ และมาร่วมในพิธีวางศิลาฤกษ์ไว้ ณ โอกาสนี้

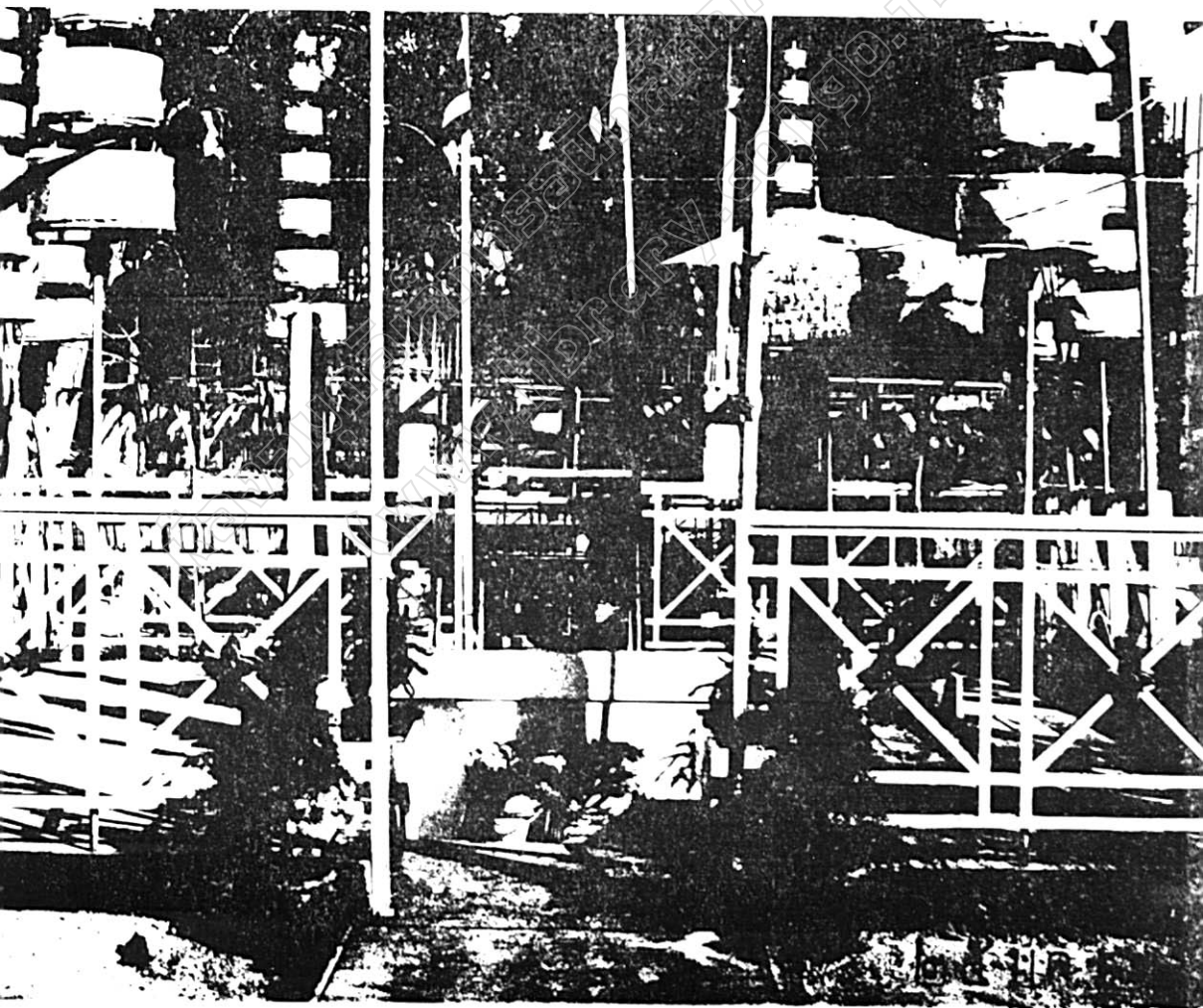
บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภฤกษ์มงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษที่สร้างใหม่ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัด
ศรีสะเกษดำเนินไปโดยเรียบร้อยสมความปรารถนา เพื่อจะได้ใช้เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาท
ความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์หลายวัฒนธรรม
(www.library.coj.go.th)

วางศิลาฤกษ์

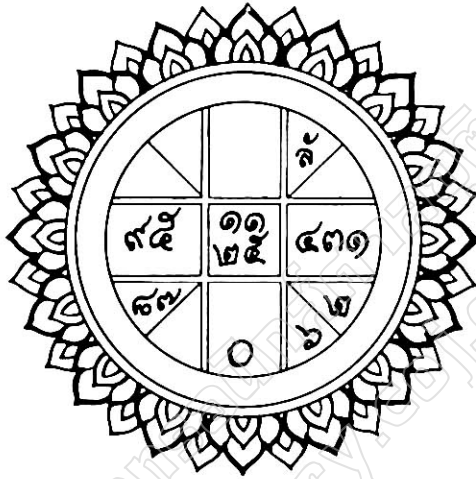
อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

ศิลาฤกษ์

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

สุตีกาลกำเนิดวัน ๕ ๗ ๒ ค่ำ ปีมะเมีย จ.ศ. ๑๓๔๐
๑๓

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ๑๐.๓๒ นาฬิกา

ลักณาสถิต ราชัน ๒๔ เกษอัฐม

นวางค์ ๗ ตติย ทวิยางค์ ๓ เสวยเวดี นักขัตฤกษ์

ประกอบด้วย สมโน แห่งฤกษ์

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

งบประมาณค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๗,๔๒๘,๘๘๐ บาท

เริ่มก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๑

แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๓

นายสุธรรม ภัทรคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ประธานพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประธานพิธีเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

คณะกรรมการตรวจการก่อสร้าง

นายนิคม ติวตานนท์

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

นายสุเมธ อุนนิสากร

นายสละ เทศราพรณ

นายทองอาจ โรจนสุพจน์

นายอานันท์ วรรณโกวิท

นายทองจุล สิงห์กุล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดศรีสะเกษ

รองอธิบดีกรมโยธาธิการ

ผู้ประสานงาน

นายไพบูลย์ จิระสุนทร

ผู้อำนวยการกอง กองคลัง สำนักงานปลัด

กระทรวงยุติธรรม

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

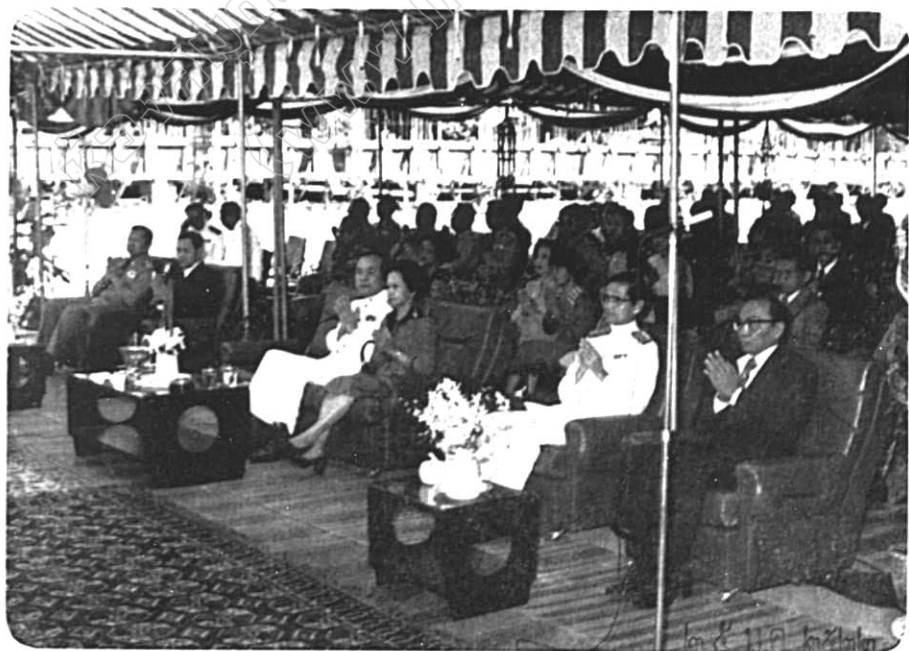
ผู้ควบคุมการก่อสร้าง

นายไชยसानต์ ทินบุตร

นายเชิษฐ์ชัย เสมวไล

ดำเนินการก่อสร้างโดย

บริษัทกฤติวิทย์ จำกัด

พิธีวางศิลาฤกษ์ ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายนิธิต ติวตานนท์ อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ณ วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

ขอประทานกราบเรียน ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลจังหวัดศรีสะเกษ ตลอดจนข้าราชการทุกฝ่าย ทนายนายความ พ่อค้าและประชาชนชาวจังหวัดศรีสะเกษ รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวันนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังเดิมได้ก่อสร้างเสร็จและเปิดทำการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นอาคารชั้นเดียวใต้ถุนสูง มีห้องพิจารณาคดี ๓ ห้อง ต่อมาได้ดัดแปลงห้องพักผู้พิพากษาและห้องธุรการเป็นห้องพิจารณาคดีเพิ่มขึ้นอีก ๒ ห้อง และต่อเติมห้องชั้นล่างใช้เป็นห้องธุรการ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับอาคารหลังเดิมชำรุดทรุดโทรมและคับแคบมาก ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการมาติดต่อราชการของประชาชนผู้มีอรรถคดี กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการของบประมาณเพื่อทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษขึ้นใหม่ และได้รับอนุมัติงบประมาณตามที่ขอสำหรับสถานที่ที่ก่อสร้างนั้น ได้ทำการก่อสร้างถัดจากอาคารหลังเดิมโดยตั้งอยู่ในแนวเดียวกับอาคารศาลากลางจังหวัด ส่วนบริเวณอาคารหลังเดิมได้รื้อถอนทำเป็นสนามหญ้าและเสาชิง

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษที่ก่อสร้างใหม่นี้ เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๖ บัลลังก์ กว้าง ๓๓ เมตร ยาว ๗๔.๒๐ เมตร ก่อสร้างพร้อมบ้านพักผู้พิพากษา ๔ หลัง บ้านพักรองจำศาล ๑ หลัง ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณเพิ่มเติมในการก่อสร้างรั้วรอบห้องขังตามแบบแปลนมาตรฐานของกรมโยธาธิการ ยาวประมาณ

๕๒ เมตร จึงได้ทำการก่อสร้างรั้วดังกล่าวเพิ่มเติมขึ้น บริษัท กฤตวิทย์ จำกัด เป็นผู้ประมูลรับเหมาก่อสร้างทั้งหมดในราคา ๗,๔๒๘,๘๘๐ บาท ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒ โดยท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานในพิธี และทำการก่อสร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๓ ในการก่อสร้างนี้กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากกรมโยธาธิการ โดยเป็นผู้ออกแบบแปลนและรายการก่อสร้างตลอดจนส่งนายช่างมาควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนทุกประการ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป.

คำกล่าวตอบ

โดย

นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ณ วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเสมอมาว่า อาคารที่ทำการศาลและบ้านพักผู้พิพากษาทั่วราชอาณาจักรส่วนมากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน มีสภาพชำรุดทรุดโทรม คับแคบไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ศาลสถิตยุติธรรมเป็นสถาบันสำคัญในการอำนวยความยุติธรรม สมควรมีอาคารที่ทำการที่เหมาะสม เพื่อสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สำหรับบ้านพักสมควรให้ผู้พิพากษามีบ้านพักครบทุกคน และมีสภาพเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่สำคัญของกระทรวงยุติธรรมที่จะต้องดำเนินการก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงตามกำลังเงินงบประมาณที่ได้รับ สำหรับอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังเดิมนั้น ตามรายงานของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า ได้ทำการก่อสร้างมานานมีสภาพชำรุดทรุดโทรมและคับแคบไม่สะดวกแก่การปฏิบัติราชการและการติดต่อของประชาชนผู้มีอรรถคดี กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอของบประมาณก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่และได้รับอนุมัติงบประมาณตามที่เสนอ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเห็นอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ ได้ก่อสร้างสำเร็จเรียบร้อยและมีความสง่างามสมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน ในนามของกระทรวงยุติธรรม ข้าพเจ้าขอขอบคุณ กรมโยธาธิการ ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ และคณะกรรมการตรวจการก่อสร้าง

ตลอดจนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อช่วยเหลือด้วยประการต่าง ๆ ไว้ ณ โอกาสนี้ และ
ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมงานในวันนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นสุภฤกษ์มงคลการณแล้ว ข้าพเจ้าขอประกอบพิธีเปิดอาคาร
ที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ ขออาราธนาคุณพระศรีวิรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายใน
สากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษแห่งนี้ ได้สถิตสถาพร
ยั่งยืนนาน เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป.

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

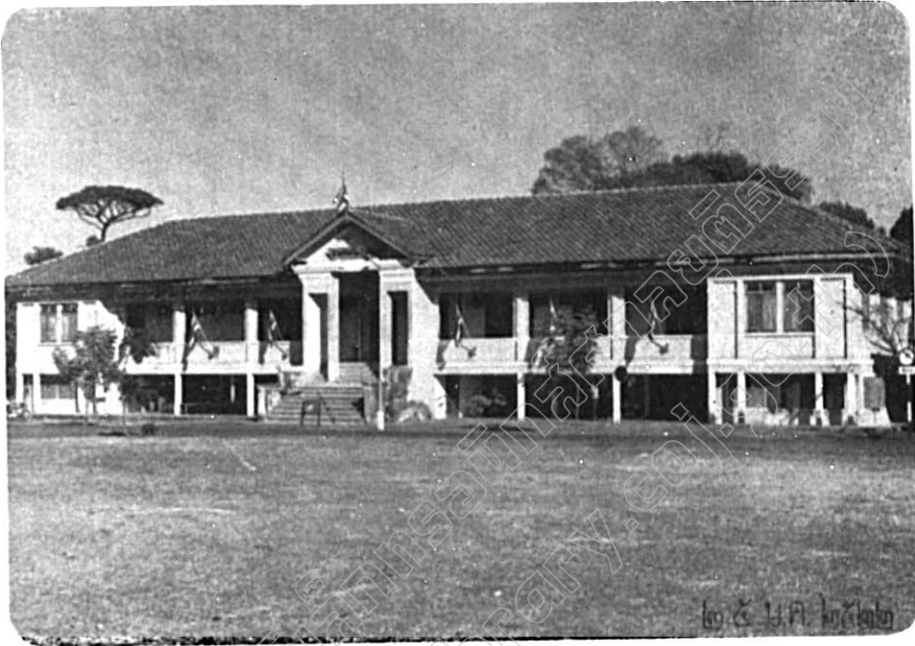
เริ่มสร้างเมื่อ ๒ มิ.ค. ๙๓

เสร็จ ๒๗ ธ.ค. ๙๓

ค่าก่อสร้าง ๒๗๔,๐๐๐ บาท

นายหรรษ์ แขวงโสภา หัวหน้าศาล

นายเม่งอ้อย แซ่จึ้ง ผู้ทำการก่อสร้าง

อาคารศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังเดิม

อาคารศาลจังหวัดศรีสะเกษหลังใหม่

สารบัญ

	หน้า
ประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ	๒
จังหวัดศรีสะเกษของเรา	๕
กฎหมายใกล้ตัว...ตรวนใกล้ตัว	๑๗
ศาลของประชาชน	๓๖
รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา และจำศาลจังหวัดศรีสะเกษ	๕๕
รายนามอัยการจังหวัดศรีสะเกษ	๖๓
รายนามทนายความจังหวัดศรีสะเกษ	๖๔
คำสอนจิ้ง	๖๖
บันทึกท้ายเล่ม	๖๗

ที่ ศธ. ๐๗๐๖/๒๒๐๐

กรมศิลปากร

๑๘ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ

เรียน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดศรีสะเกษ

อ้างถึง หนังสือที่ ๓๕๕/๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ ๑ ชุด

ตามที่ท่านได้ขอความร่วมมือให้กรมศิลปากรช่วยค้นคว้าและเรียบเรียงประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษเพื่อลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลนั้น กรมศิลปากรได้มอบให้กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ ดำเนินการค้นคว้าเรียบเรียงเรียบร้อยแล้ว ตามที่ได้แนบมากับหนังสือนี้

กรมศิลปากรหวังว่า คงจะเป็นประโยชน์ตามความประสงค์ของท่านที่ได้แจ้งไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

เกษม เหมประยูร

(นายเกษม เหมประยูร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมศิลปากร

กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์

โทร. ๒๕๑๑๕๓

ประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นช่วงระยะแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญช่วงหนึ่งเพราะพระองค์ทรงริเริ่มการปรับปรุงประเทศอย่างกว้างขวางในเกือบทุกด้าน เช่นด้านการเมืองการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การทหาร, การคลัง, กฎหมายและการศาล การเลิกทาสและการสาธารณสุขไปทุกทั้งปวง แต่เดิมการจัดการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นแต่เพียงรวมเขตเมืองต่าง ๆ เข้าด้วยกันรวมเรียกว่าหัวเมือง จนกระทั่งต่อมาจึงจัดลักษณะการปกครองหัวเมืองเป็นแบบเดียวกันโดยจัดตั้งเป็นมณฑลเทศาภิบาล และรวมการปกครองอยู่ในกระทรวงมหาดไทยแต่เพียงกระทรวงเดียวใน ปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ต่อมาทรงเห็นว่ามณฑลชั้นนอก ยังมีได้เรียกชื่อมณฑลตามพื้นที่เป็นระเบียบเดียวกันเหมือนกับมณฑลชั้นใน จึงโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ "...เมืองนครจำปาศักดิ์ เมืองอุบลราชธานี เมืองศรีสะเกษ และหัวเมืองอื่น ๆ รวมเรียกมณฑลลานั้น ...ให้เรียกว่า มณฑลตะวันออกเฉียงเหนือ ..."^๑ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๒ แต่ในปีต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็นมณฑลอีสาน ซึ่งรวมหัวเมืองเป็น ๕ บริเวณ คือ บริเวณอุบลราชธานี, บริเวณจำปาศักดิ์, บริเวณสุรินทร์ บริเวณร้อยเอ็ด และบริเวณขุขันธ์ ซึ่งประกอบด้วย ๓ เมือง คือ เมืองขุขันธ์ เมืองศรีสะเกษ และเมืองเดชอุดม^๒ ส่วนการศาลนั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์เมื่อทรงเป็นข้าหลวงใหญ่ต่างพระองค์และทรงได้รับพระราชทานอำนาจเด็ดขาดในการบังคับบัญชา ทรงเห็นความจำเป็นเกี่ยวกับการตัดสินใจคดีความของราษฎรและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน จึงทรงกำหนดให้มีศาลหมู่บ้าน, ศาลอำเภอ, ศาลเมือง, และศาลข้าหลวง รวมทั้งกำหนดค่าธรรมเนียมในการขึ้นศาลและสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาไว้อย่างละเอียด คือ

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๖ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๘ หน้า ๑๔๐

๒. เกิม วิชาญพจนกิจ ประวัติศาสตร์อีสาน, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๓๓, เล่ม ๒ หน้า ๔๔๔-๔๔๓

... ถ้าใครมีคดียกกัน ก็ให้นำขึ้นฟ้องร้องต่อตาแสง กำนัน ซึ่งจำเลยสังกัดอยู่ให้เปรียบเทียบปรับให้ผู้แพ้ต้องเสียค่าปรับให้ตาแสงกำนันเป็นเงิน ๕๐ สตางค์ ถ้าตาแสงกำนันปรับให้แล้ว ไม่เป็นที่พอใจให้ร้องต่อนายเส็น^๑ นายแขวง ผู้แพ้ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้นายเส็นนายแขวงเป็นเงินหนึ่งบาท ถ้าให้ศาลอำเภอตัดสินก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมหนึ่งบาทเช่นเดียว ถ้าจำเลยไม่พอใจการตัดสินของนายเส็นนายแขวง หรือศาลอำเภอ ก็ให้ไปฟ้องยังศาลเมืองได้ ถ้าศาลเมืองตัดสินให้แล้วเป็นที่พอใจผู้แพ้ต้องเสียค่าเปรียบเทียบ ๓ บาท ถ้าฟ้องแล้วไม่พอใจต้องเสียค่าฟ้องสองบาท ค่าหมายเรียกหนึ่งบาท ค่าหมายบังคับหนึ่งบาท ค่าตัดสินหกบาท ถ้าศาลเมืองตัดสินแล้วยังไม่พอใจก็ให้ฟ้องไปยังศาลข้าหลวง และต้องเสียเงินในชั้นศาล ๔ บาท....^๑

วิธีการดังกล่าวนี้ได้ใช้อยู่จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๕๑ จึงเริ่มมีการจัดตั้งศาลยุติธรรมขึ้นในมณฑลอีสานสังกัดในกระทรวงยุติธรรม ตามความว่า

... บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะจัดตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลอีสาน... จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าอภัยยาเธอ กรมขุนสรพสิทธิประสงค์ข้าหลวงต่างพระองค์มณฑลอิสานกับพระบริรักษ์จรัยวัตร ข้าหลวงพิเศษประจำการศาลยุติธรรมในหัวเมืองพร้อมกันจัดตั้งการศาลยุติธรรมในหัวเมือง... แล้วให้รวมศาลมณฑลขึ้นในกระทรวงยุติธรรม...^๒

ดังนั้นต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๑ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ส่งพระยาธรรมสารเวทวิเศษภักดี (ก่อนนี้เป็นพระบริรักษ์จรัยวัตร) ข้าหลวงพิเศษจัดศาลหัวเมือง, หลวงจินดาภิรมย์ ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษา, หลวงสรนิตยาคม ผู้พิพากษา และหลวงพินิศันหาการ ผู้พิพากษา^๓ ไปจัดการศาลในมณฑลอิสาน เมื่อข้าหลวงพิเศษทูลปรึกษาหารือกับพระเจ้า-

๑. หจข., ร. ๕ ม. ๕๗/๔ ประกาศกักเคื่อนลงวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๘

^๑เทียบกับตำแหน่งกำนัน ^๒เทียบกับตำแหน่งนายแขวง ชื่อ “แขวง” แต่เดิมเรียกว่า “เส็น”

๒. หจข., ร. ๕ ม. ๕๗/๑๔ ประกาศตั้ง ข้าหลวงพิเศษจัดศาลยุติธรรมในมณฑลอิสาน ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ร.ศ. ๑๒๗

๓. หจข., ร. ๕ ม. ๕๗/๑๔ กรมขุนสรพสิทธิประสงค์ ทูล กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ที่ ๕๖/๒๐๐๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๗

บรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์แล้วได้จัดการตั้งศาลขึ้น ๓ แห่ง คือ ศาลมณฑลที่จังหวัดอุบลราชธานี และศาลเมืองที่จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดสุรินทร์ ส่วนจังหวัดขุขันธ์ซึ่งได้ย้ายที่ตั้งศาลากลางจังหวัดมาตั้งที่เมืองศรีสะเกษแต่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ นั้น ยังขาดตัวบุคคลที่จะจัดตั้งศาลได้ จึงอนุญาตให้ประชาชนในจังหวัดขุขันธ์ไปฟ้องร้องยังศาลใกล้เคียงได้

การศาลในจังหวัดขุขันธ์ยังคงไม่มีต่อมาจนกระทั่งสภาพการปกครองในมณฑลอีสานถูกแบ่งออกเป็น ๒ มณฑล เพราะมีบริเวณกว้างขวาง และจำนวนพลเมืองมาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งมณฑลอีสานออกเป็นมณฑลอุบลราชธานีและมณฑลร้อยเอ็ด ในวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ โดยมีจังหวัดขุขันธ์ขึ้นอยู่ในมณฑลอุบลราชธานี^๑ มูลเหตุที่จะก่อตั้งศาลในจังหวัดขุขันธ์ขึ้นพิจารณาพิพากษาคดีความนั้นเนื่องจากจังหวัดขุขันธ์มีขอบเขตการปกครองกว้างขวางถึง ๗ อำเภอ และ ๑ กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง, อำเภอศรีสะเกษ, อำเภอรามีสไล อำเภอกันทรลักษณ์, อำเภออุทุมพรพิสัย, อำเภอกันทรารมย์, อำเภอเดชอุดม และกิ่งอำเภอบัวชุมพริก แต่ยังไม่มีการพิจารณาพิพากษาคดีในท้องที่ ระยะทางจากจังหวัดขุขันธ์ถึงศาลมณฑลอุบลราชธานีนั้นเป็นระยะทางไกลต้องเสียเวลาเดินทางถึง ๓-๔ วัน ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาการเดินทางของเจ้าหน้าที่จากศาลมณฑลอุบลราชธานีซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการที่มีหน้าที่จะต้องเดินทางไปร่วมชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยวิสามัญฆาตกรรมตามพระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้นเป็นการไม่สะดวกอย่างยิ่ง ดังนั้นสมุหเทศาภิบาลและอธิบดีศาลมณฑลอุบลราชธานีจึงมีใบบอกถึงเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ขอจัดตั้งศาลเมืองขึ้นที่จังหวัดขุขันธ์เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีความ อำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎร รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการบังคับบัญชาราชการด้วย เมื่อเจ้าพระยาอภัยราชาเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วจึงโปรดพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งศาลเมืองขึ้นที่จังหวัดขุขันธ์เมื่อ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๕๘^๒

๑. เสด็จฯ ลาสิกขา และพวก, “ประกาศแยกมณฑลอีสานออกเป็น ๒ มณฑล คือ มณฑลอุบลราชธานี

๑ มณฑลร้อยเอ็ด ๑ “ประชุมกฎหมายประจำศก” เล่ม ๒๕ (ร.ศ. ๑๓๑) หน้า ๕-๖.

๒. หจร. ร. ๖ ข. ๔/๕ ทั้งศาลที่จังหวัดขุขันธ์ (๑๙ มี.ค. ๒๔๕๗-๒๑ เม.ย. ๒๔๕๘)

ศาลเมืองที่จังหวัดสุโขทัยเมื่อแรกตั้งมีรองอำมาตย์เอกกิมเสง กาญจนสิริ เนติบัณฑิต เป็นผู้พิพากษาศาล นายช่วง ยกกระบัตรศาลมณฑลอุบลราชธานีเป็นผู้พิพากษารอง^๑ ขึ้นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของศาลมณฑลอุบลราชธานี ในขณะที่ยังไม่มีที่ทำการศาลเป็นการถาวรนั้น พระสรศาสตรราชสภาพดี อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุบลราชธานีได้หารือกับข้าหลวงเทศาภิบาล และผู้ว่าราชการเมืองผู้ซึ่งยอมยกที่พักข้าราชการให้เป็นบ้านพักผู้พิพากษา และที่ทำการอำเภอให้เป็นศาลชั่วคราวจนกว่าการก่อสร้างศาลใหม่จะแล้วเสร็จ ที่ทำการอำเภอที่ยกให้เป็นศาลชั่วคราวนั้นมีสภาพเป็น "...โรงไม่มีพื้นกระดาน มีฝาแฝงเป็นโรง ๓ ห้อง มีมุขกลาง เฉลียงด้านหน้า ข้างหลัง..." หากแต่ "...ศาลสำรองราชการแลที่พักผู้พิพากษา ซึ่งฝ่ายบ้านเมืองจัดให้อาศัยอยู่นั้น หาเป็นที่หลักฐานมั่นคงไม่ ต้องรีบปลูกขึ้นใหม่ในเวลาอันสมควร สถานที่สำหรับจะปลูกศาลฐานั้น ท่านสมุเทศาภิบาลกับท่านผู้ว่าราชการเมืองได้กะที่ดิน ซึ่งอยู่ข้างขวาศาลากลางเมืองไว้ให้แล้ว เห็นว่าเป็นทำเลเหมาะและกว้างขวางดี ส่วนที่พักผู้พิพากษาและผู้พิพากษารองก็ได้กะไว้ที่ริมถนนตรงกันข้ามกับศาล..."^๒ การสร้างศาลและที่พักผู้พิพากษาศาลที่จังหวัดสุโขทัยนับว่าเป็นความลำบากยิ่ง เพราะไม่มีผู้รับเหมาทำได้ ดังนั้น จึงต้องเป็นหน้าที่ของนายกิมเสง กาญจนสิริ ผู้พิพากษาศาลในการดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือเครื่องเหล็กและสิ่งของเกี่ยวกับการก่อสร้างทั้งหมดให้เรียบร้อยแล้วจึงว่าจ้างช่างมาก่อสร้างโดยรับค่าแรงเป็นรายวันและรายเดือน ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๔ และแล้วเสร็จประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๔๖๐

กิจการศาลเมืองในจังหวัดสุโขทัยดำเนินมาด้วยดีตั้งแต่เริ่มตั้งในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็นจังหวัด เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๙^๓ ราชการศาลกระทรวงยุติธรรมในหัวเมืองซึ่งยังเรียกชื่อศาลสืบสนกันว่าศาลเมืองบ้าง ศาลจังหวัดบ้าง นั้น จึงมีประกาศเปลี่ยนนามศาลเมืองเป็นศาลจังหวัดให้เป็นระเบียบเดียวกันทั้งหมด ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน

๑. แผนกเก็บ กองกลาง กระทรวงยุติธรรม แฟ้มที่ ๒๔ แผนกก่อสร้าง เรื่อง ๒๔ สร้างศาลแลที่พักผู้พิพากษา แลที่พักผู้พิพากษารอง ศาลจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๔๕๔

๒. เรื่องเดียวกัน

๓. "ประกาศกระทรวงมหาดไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๕๙ หน้า ๕๘

พ.ศ. ๒๔๕๕^๑ ดังนั้น ศาลเมืองในจังหวัดชุนช็องจึงได้เปลี่ยนนามเรียกเป็นศาลจังหวัดชุนช็อง
แต่นั้นมา และยังคงตั้งที่ทำการอยู่ที่อำเภอเมืองศรีสะเกษ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเรียกเป็นอำเภอ
ศรีสะเกษ^๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ เมื่อการคมนาคมติดต่อระหว่างมณฑลทั้งหลายทางตะวันออก
เฉียงเหนือเจริญขึ้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้รวมมณฑลอุดร
มณฑลร้อยเอ็ด และมณฑลอุบลราชธานียกขึ้นเป็นภาค พระราชทานนามว่าภาคอีสาน^๓ ใน
รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการเปลี่ยนแปลงยุบและรวมการปกครอง
อยู่เสมอ คือ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรดให้เลิกมณฑลร้อยเอ็ดและอุบลราชธานี ยกจังหวัด
ร้อยเอ็ด, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์, อุบลราชธานี, ชุขันธ์, สุรินทร์ รวมกับจังหวัดนครราชสีมา
ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ เรียกเป็นมณฑลนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม^๔ และในปี
พ.ศ. ๒๔๖๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบและรวมศาลโดยอนุโลมตามฝ่ายปกครอง
คือ ให้ยุบศาลมณฑลอุบลราชธานีเป็นศาลจังหวัดอุบลราชธานี และยกศาลจังหวัดร้อยเอ็ด,
ศาลจังหวัดมหาสารคาม, ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์, ศาลจังหวัดอุบลราชธานี, ศาลจังหวัดสุรินทร์
และศาลจังหวัดชุนช็องไปรวมขึ้นอยู่ในศาลมณฑลนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.
๒๔๖๙^๕ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล มีการออกพระราช-
กฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดและอำเภอบางแห่ง พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้เปลี่ยนนามจังหวัดชุนช็องเป็น
จังหวัดศรีสะเกษตามชื่อเมืองที่ตั้ง^๖ และเมื่อทางฝ่ายปกครองเปลี่ยนนามจังหวัดชุนช็องเป็น
จังหวัดศรีสะเกษแล้วนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้ประกาศเปลี่ยนนามศาลจังหวัดชุนช็องมา
เป็นศาลจังหวัดศรีสะเกษด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน เป็นต้นมา^๗

๑. หจช. ร. ๖ ย. ๔/๑๓ เปลี่ยนนามศาลเมืองเป็นศาลจังหวัดเปลี่ยนนามผู้พิพากษาศาลเมืองเป็นศาล
จังหวัด (๕-๑๓ มิ.ย. ๒๔๕๕)
๒. “ประกาศเปลี่ยนชื่ออำเภอ” *ประชุมกฎหมายประจำศก* เล่ม ๓๐ (พ.ศ. ๒๔๖๐) หน้า ๓๔
๓. “ประกาศทั้งอุปราชและสมุทเทศาภิบาล” *ประชุมกฎหมายประจำศก* (พ.ศ. ๒๔๖๕) เล่ม ๓๕
หน้า ๗๐
๔. “ประกาศ เรื่องยุบและรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ” *ประชุมกฎหมายประจำศก* เล่ม ๓๘ พ.ศ.
๒๔๖๘ หน้า ๓๔๑
๕. หจช. ร. ๗ ย. ๒/๖ ยุบเลิกศาล รวมศาล ทั้งศาลและเรื่องศาลแขวง (๑๗ มี.ค. ๒๔๖๘-๒ มี.ค.
๒๔๗๔)
๖. “พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดและอำเภอบางแห่ง พุทธศักราช ๒๔๘๑” *ราชกิจจานุเบกษา*
แผนกกฎหมาย เล่ม ๕๔ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ หน้า ๑๕๔
๗. “ประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่องเปลี่ยนนามศาลจังหวัดชุนช็องเป็นศาลจังหวัดศรีสะเกษ” *ราชกิจจา-
นุเบกษา* เล่ม ๕๕ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ หน้า ๒๔๓๑

บรรณานุกรม

แผนกเก็บ, กองกลาง, กระทรวงยุติธรรม เอกสารเพิ่มเติมที่ ๒๔ แผนกก่อสร้าง เรื่องที่ ๒๔
เรื่องสร้างศาลแลที่พักผู้พิพากษา และตั้งผู้พิพากษารอง ศาลจังหวัดชุมพร
พ.ศ. ๒๔๕๔

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรมศิลปากร เอกสาร ร. ๕ ม. ๕๗/๔ ประกาศตกเดือน ลงวันที่
๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๔

เอกสาร ร. ๕ ม. ๕๗/๑๔ ประกาศตั้งข้าหลวงพิเศษจัดการยุติธรรมใน
มณฑลอิสาน ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ร.ศ. ๑๒๗ และกรมขุนสุรพสิทธิ-
ประสงค์มูล กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ที่ ๕๖/๒๐๐๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม
ร.ศ. ๑๒๗

เอกสาร ร. ๖ ย. ๔/๔ ตั้งศาลที่จังหวัดชุมพร (๑๙ มี.ค. ๒๔๕๗-๒๑ เม.ย.
๒๔๕๘)

เอกสาร ร. ๖ ย. ๔/๑๓ เปลี่ยนนามศาลเมืองเป็นศาลจังหวัด เปลี่ยนนามผู้
พิพากษาศาลเมือง กับศาลจังหวัด ๕-๑๓ มี.ย. ๒๔๕๙)

เอกสาร ร. ๗ ย. ๒/๖ ยุบเลิกศาล, รวมศาล, ตั้งศาลและเรื่องศาลแขวง
(๑๗ มี.ค. ๒๔๖๔-๒ มี.ค. ๒๔๗๔)

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๖ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๔

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๓ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๕๔

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ แผนกกฤษฎีกา วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

การปฏิรูป ระบบกฎหมายและการศาลในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า-
อยู่หัว พระปิยมหาราช พิมพ์เนื่องในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี นับแต่พระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยราชย์ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๑

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระมหาเถรญาณวิมล พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิง
ศพ พระยาอรณกวิสุนทร (สงวน ศตะวัต-อรณกวิสุนทร) ณ สุสาน
หลวงวัดเทพศิรินทราวาส ๙ พฤษภาคม ๒๕๐๓

เดิม วิพากษ์พจนกิจ ประวัติศาสตร์อีสาน ๒ เล่ม กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมสังคม
ศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓

ไพฑูรย์ มีกุล การปฏิรูปการปกครองมณฑลอีสานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอม-
เกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง, ๒๕๑๗

เสถียร ลายลักษณ์ และพวก, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๕ (ร.ศ. ๑๓๑)

เสถียร ลายลักษณ์ และพวก, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๓๐ (พ.ศ. ๒๔๖๐)

เสถียร ลายลักษณ์ และพวก, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๓๕ (พ.ศ. ๒๔๖๕)

เสถียร ลายลักษณ์ และพวก, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๓๘ (พ.ศ. ๒๔๖๘)

นางสาว ศิรินันท์ บุญศิริ

นักอักษรศาสตร์ ๔

ค้นคว้าเรียบเรียง

จังหวัดศรีสะเกษของเรา_____

_____สองนันท

จังหวัดศรีสะเกษเดิมชื่อจังหวัดขุขันธ์ซึ่งแต่เดิมมีชื่อเรียกว่า “เมืองศรีนครคำดวน” เนื่องจากตั้งอยู่ที่บ้านดวนใหญ่ ปัจจุบันเป็นตำบลดวนใหญ่ อยู่ในอำเภอเมืองศรีสะเกษ

ก่อนหน้าที่จะปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองศรีสะเกษ มีตำนานและนิทานปรัมปราเล่าสืบต่อกันมาถึงความเป็นมาของเมืองศรีสะเกษไว้ต่าง ๆ กัน คือ

มีกษัตริย์กัมพูชา ชื่อ พระยาศรีโคตตะบองเพชรเดินทางมาปราบโขลงช้าง และตั้งเมืองลานช้างขึ้นที่ดงปราบช้างนั้น ภายหลังเกิดผู้มีบุญมาปรากฏตัว พระยาศรีโคตตะบองเพชรปราบไม่ได้จึงยอมยกเมืองลานช้างให้ผู้มีบุญครอง ส่วนพระองค์เองเดินทางกลับไปครองเมืองกัมพูชาตามเดิม ระหว่างทางได้หยุดพักที่สระน้ำกลางป่าแห่งหนึ่ง (ปัจจุบันคือ บ้านสระกำแพง) ซึ่งพระยาศรีโคตตะบองเพชรและมเหสีใช้อาบน้ำ และมเหสีนั้นโปรดลงไปสระพระเกษในสระทุกวัน ชาวบ้านจึงเรียกสระนั้นว่า “สระเกษ” ต่อมา มีผู้มาตั้งเมืองอยู่ที่แห่งนี้เรียกชื่อว่าเมืองศรีสะเกษ แต่หลังจากนั้นพบว่า เป็นเมืองที่กันดารน้ำ จึงได้ย้ายเมืองไปตั้งที่ห้วยสำราญ ซึ่งมีน้ำอุดมสมบูรณ์และยังคงเรียกชื่อเมืองว่า เมืองศรีสะเกษตามเดิม

อีกเรื่องหนึ่งเล่ากันว่า นางพญาขอมองค์หนึ่งเดินทางมาจากเมืองพิมายไปยังนครธม ผ่านปราสาทหินต่าง ๆ ซึ่งในสมัยนั้นนิยมสร้างขึ้นเป็นศาลาพักร้อน และใกล้ ๆ ปราสาทหินทุกแห่งจะต้องมีสระน้ำ เมื่อนางพญาขอมแวะพักระหว่างทางที่ปราสาทหินกำแพง หรือ ปราสาทสระกำแพงใหญ่นั้นก็ลงสรงน้ำสระเกษในสระนั้น ชาวบ้านจึงถือเป็นนิมิตตั้งชื่อบริเวณนั้นว่า “สระเกษ”

จากหลักฐานทางด้านโบราณคดีในบริเวณบ้านดอนใหญ่ ที่พบปรากฏกลุ่มสมัยขอม, ไทลื้อ, เงินในสมัยขอม, พระพุทธรูปปั้นด้วยชินใช้หอยเงินกรูรอบนอก ระบุปีที่สร้างพระพุทธรูปในปี พ.ศ. ๑๑๑๕ จึงอาจกล่าวได้ว่า เมืองนี้เคยอยู่ใต้การปกครองของขอมมาก่อน

เริ่มปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองศรีสะเกษ ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ ปี พ.ศ. ๒๓๐๒ ในแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวสุริยารินทร์ โปรดเกล้าฯ ให้ขุนนาง ๒ คน ติดตามพระยาช้างเผือก ที่แตกโรงไปทางตะวันตก แขวงเมืองจำปาศักดิ์ เมื่อเดินทางมาทางแขวงเมืองพิมาย และแม่น้ำมูลข้างใต้ นั้น พวกเขมรช่วยบ่าดง คือ ตากะจะ-เชียงขัน, เชียงฆะ, เชียงบุ่ม และเชียงสี ได้นำทางติดตามพระยาช้างเผือกเป็นผลสำเร็จ พระเจ้าอยู่หัวสุริยารินทร์จึงโปรดให้ตั้ง ตากะจะ เป็นหลวงแก้วสุวรรณ, เชียงขันเป็นหลวงปราบ, เชียงฆะเป็นหลวงเพชร, เชียงบุ่มเป็นหลวงสุรินทร์ภักดี เชียงสีเป็นหลวงศรีนครเตา รับราชการปกครองเขมรช่วยบ่าดงในท้องที่บ้านของตน ขึ้นกับเมืองพิมาย และต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงสุวรรณเป็น พระไกรภักดีศรีนครลำดวน ปกครองเมืองขุขันธ์ ซึ่งยกจากบ้านปราสาทสี่เหลี่ยม-ดงลำดวน ขึ้นเป็นเมือง ปัจจุบันคือ บ้านดอนใหญ่ ต่อมาเป็นที่กั้นด่านน้ำจึงย้ายเมืองขุขันธ์ ไปตั้งที่ตำบลห้วยเหนือ อ. ขุขันธ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งตำบลขุขันธ์ปัจจุบัน และเป็นอำเภอหนึ่ง ขึ้นกับจังหวัดศรีสะเกษ

ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ รัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปี พ.ศ. ๒๓๒๕ ท้าวอุ่นที่ พระภักดีภูธรสงคราม ปลัดเมืองขุขันธ์ ไปราชการที่กรุงเทพฯ และกราบบังคมทูลขอเป็นเจ้าเมืองเมืองหนึ่ง โดยขอแยกจากเมืองขุขันธ์ ไปอยู่บ้านโนนสามขา-สระกำแพงใหญ่ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านโนนสามขาสระกำแพงใหญ่ ขึ้นเป็นเมืองศรีสะเกษ และให้เลื่อน พระภักดีภูธรสงคราม ขึ้นเป็นพระยารัตนวงษา เจ้าเมืองศรีสะเกษ เมื่อพระยารัตนวงษา (อุ่น) ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. ๒๓๒๙ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งท้าวชม ผู้บุตรขึ้นเป็นพระยาวิเศษภักดี เจ้าเมืองศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. ๒๓๒๙ เมืองศรีสะเกษวิวาทแย่งชิงเขตแดนกับเมืองขุขันธ์ จึงโปรดให้ปันเขตแดนระหว่าง ๒ เมือง ให้เป็นที่แน่ชัด คือ ทิศใต้ ตั้งแต่เขาบันทัด, ช่องจันทอม, บ้านห้วยดอย, ทุ่งปะทาย, บ้านขาม, บ้านคันร่ม, บ้านสาวเดิม, ลำห้วยพาด, บ้านเก่า,

ศาลาบางสำโรง, บ้านคอยกอง, วังชันาค, บ้านแก่งเก่า, บ้านกุดสมอ, สระสีเหลี่ยม, หลัก
หินลงท่าลำน้าชี, ลำน้ำมูล, บ้านด่าง, บ้านหมากเยา, บ่อพันขันธุ์, ท่าหัวลำน้าชี, ลงไป
ทางใต้เป็นพรหมแดนเมืองขุขันธ์ ทางเหนือเป็นเมืองศรีสะเกษ

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ปี พ.ศ. ๒๓๑๗ พระยาวิเศษภักดี
เจ้าเมืองศรีสะเกษถึงแก่กรรม ปีต่อมา จึงโปรดเกล้าฯ ตั้งพระภักดีปลัด ขึ้นเป็นพระยาวิเศษ
ภักดี เจ้าเมือง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระยาวิเศษภักดี (บุญ-
จัน) เจ้าเมืองศรีสะเกษจมน้ำถึงแก่กรรมที่ห้วยสำราญ ในปี พ.ศ. ๒๔๒๑ เกิดปัญหาแย่งกัน
เป็นเจ้าเมือง ระหว่างพระพรหมภักดี (โท) ยกกระบัตรเมืองศรีสะเกษ กับท้าวคำปานผู้ช่วย
ยกกระบัตร บุตรเจ้าเมืองคนเก่า แต่ท้าวคำปานถึงแก่กรรมก่อนในปี พ.ศ. ๒๔๒๓ จึงโปรด
เกล้าฯ ตั้งพระพรหมภักดี (โท) ยกกระบัตร ขึ้นเป็นพระยาวิเศษภักดี เจ้าเมืองศรีสะเกษ
ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ปรับปรุงการปกครองหัวเมืองชาย
พระราชอาณาเขต ให้เป็นระเบียบ คือ ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ โปรดเกล้าฯ ให้ปันหน้าที่
ข้าหลวงออกเป็น ๔ กอง คือ ข้าหลวงนครจำปาศักดิ์, ข้าหลวงเมืองอุบลราชธานี, ข้าหลวง
เมืองหนองคาย และข้าหลวงเมืองนครราชสีมา ในช่วงนี้เมืองศรีสะเกษถูกจัดอยู่ภายใต้การ
บังคับของข้าหลวงเมืองอุบล รวมเรียกเป็นหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ

ปี พ.ศ. ๒๔๓๔ โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร
ทรงเป็นข้าหลวงใหญ่บัญชาการปกครองหัวเมืองลาวกาว อยู่ที่นครจำปาศักดิ์ และเมือง
ศรีสะเกษก็เป็นเมืองหนึ่งในหัวเมืองลาวกาว ซึ่งพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร
ทรงตั้งให้ หลวงจ่านยุททธิกิจ (อิม) และขุนไศไทยพิทักษ์ (เกลื่อน) เป็นข้าหลวงอยู่เมือง
ศรีสะเกษ

ปี พ.ศ. ๒๔๓๖ เกิดกรณีพิพาท ร.ศ. ๑๑๒ ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ชาวเมือง
ศรีสะเกษได้มีส่วนช่วยในการรักษาป้องกันประเทศด้วยการถูกเกณฑ์กำลังไปตั้งรักษาเขตแดน
ไทยที่เมืองมโนไพร, เมืองสีทันดร และที่ด่านพระประทับ แขวงเมืองขุขันธ์

ผลจากกรณีพิพาทนี้เอง ทำให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปกครองภายในประเทศให้เป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล ในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ เมืองศรีสะเกษถูกจัดขึ้นอยู่ในมณฑลลาวท้าว ซึ่งเป็นหัวเมืองมาแต่เดิม และมีกองบัญชาการมณฑลตั้งอยู่ที่เมืองอุบลราชธานี ปี พ.ศ. ๒๔๔๕ โปรดให้แยกเมืองในมณฑลลาวท้าว ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น มณฑลอีสาน และมณฑลอุบลตามลำดับ ออกตั้งเป็นมณฑลร้อยเอ็ด เมืองศรีสะเกษยังคงขึ้นอยู่ในมณฑลอุบล ตามเดิม

เมืองศรีสะเกษถูกยกขึ้นเป็นจังหวัด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๔๕๔ เปลี่ยนคำว่า เมือง เรียกว่า จังหวัด ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาเมืองขุขันธ์ซึ่งถูกยกขึ้นเป็นจังหวัดตามประกาศที่กล่าวมาย้ายไปตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอศรีสะเกษ เมืองขุขันธ์เดิมเปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอห้วยเหนือ ส่วนจังหวัดขุขันธ์นั้น เปลี่ยนนามเรียกเป็นจังหวัดศรีสะเกษในปี พ.ศ. ๒๔๘๑

เมื่อเรารับถึงจังหวัดศรีสะเกษในอดีตมาแล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงปัจจุบัน จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ ๑๐๔-๑๐๕ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เดินทางโดยทางรถยนต์ ๖๐๐ กิโลเมตร โดยทางรถไฟ ๕๑๕ กิโลเมตร อยู่เหนือระดับน้ำทะเล ๑๒๐ เมตร

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ด้านใต้ของจังหวัด เขตอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ และอำเภอขุขันธ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า และมีพืดเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ตามพืดเขาเหล่านี้มีช่องทางเข้าออก ๒๖ แห่ง พื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือเป็นที่ราบ โดยทั่วไปเป็นทุ่งนา ทุ่งเลี้ยงสัตว์

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดยะโสธรและจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๘,๘๑๓,๑๕๐ ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร
ทั้งสิ้นประมาณ ๑,๐๕๘,๒๒๗ คน แบ่งเป็นชายประมาณ ๕๒๗,๖๒๓ คน หญิงประมาณ
๕๓๐,๖๐๔ คน (สถิติในปี ๒๕๒๒) การปกครองแบ่งออกเป็น ๑๐ อำเภอ ๓ กิ่งอำเภอ
๑๔๐ ตำบล ๑,๕๒๗ หมู่บ้าน ดังนี้

อำเภอเมืองศรีสะเกษ	๒๒ ตำบล	๒๐๑ หมู่บ้าน
อำเภออุทุมพรพิสัย	๒๑ ตำบล	๒๕๒ หมู่บ้าน
อำเภอกันทรารมย์	๑๘ ตำบล	๑๔๖ หมู่บ้าน
อำเภอกันทรลักษ์	๑๘ ตำบล	๒๐๒ หมู่บ้าน
อำเภอขุขันธ์	๑๓ ตำบล	๑๖๑ หมู่บ้าน
อำเภอรามไสล	๑๒ ตำบล	๑๓๔ หมู่บ้าน
อำเภอขุนหาญ	๙ ตำบล	๘๐ หมู่บ้าน
อำเภอปรางค์กู่	๘ ตำบล	๗๒ หมู่บ้าน
อำเภอไพรบึง	๔ ตำบล	๕๕ หมู่บ้าน
อำเภอยางชุมน้อย	๔ ตำบล	๒๓ หมู่บ้าน
กิ่งอำเภอห้วยทับทัน	๔ ตำบล	๕๒ หมู่บ้าน
กิ่งอำเภอบึงบูรพ์	๑ ตำบล	๑๒ หมู่บ้าน
กิ่งอำเภอโนนคูณ	๔ ตำบล	๓๗ หมู่บ้าน

ประชากรในจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่เป็นคนที่มิถุมิลำนายอยู่ดั้งเดิม ปัจจุบันมี
ผู้อพยพมาจากจังหวัดอื่นเข้ามาทำมาหากิน คนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่พูด
ภาษาเขมร และกลุ่มที่พูดภาษาลาว นอกจากนั้นยังมีชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาส่วย ภาษาเยอร์
ประชากรส่วนใหญ่มิอาชีพทำนา ทำไร่ ผลผลิตได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง หอม กระเทียม

แม่น้ำที่สำคัญ

แม่น้ำมูล เป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความยาวประมาณ
๖๕๑ กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากเขาอีจาน เขตอำเภอบักรังชัย จังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่าน

จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดสุรินทร์, จังหวัดศรีสะเกษ, และจังหวัดอุบลราชธานี ลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ ไหลผ่านอำเภอราชโศก อำเภอเมืองศรีสะเกษ และอำเภอกันทรารมย์

ห้วยสำราญ เป็นลำห้วยใหญ่และมีความสำคัญของจังหวัดศรีสะเกษ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพนมดงรัก ไหลผ่านตำบลโสม ตำบลกันทรารมย์ และตำบลหัวเสือ อำเภอขุขันธ์ ตำบลสมอ และตำบลเชียงทูล อำเภอปรางค์กู่ แล้วไหลผ่านตำบลบุสูง ตำบลหมากแข้ง ตำบลเมืองใต้ ตำบลเมืองเหนือ ตำบลน้ำคำ แล้วลงสู่แม่น้ำมูล ในเขตตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ

นอกจากนี้ยังมี ห้วยขยุง, ห้วยทา, ห้วยเหนือ, ห้วยทับทัน ต้นน้ำล้วนเกิดจากเทือกเขาพนมดงรัก แล้วไหลผ่านท้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษ

สถานที่สำคัญ

ปราสาทหินวัดสระกำแพงใหญ่ ตั้งอยู่ที่บ้านกำแพง อำเภออุทุมพรพิสัย ปราสาทนี้ก่อด้วยศิลาแลง เป็นปฏิมากรรมของพวกขอม สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยของพระเจ้าไชยวรมันที่ ๕ ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ บริเวณกรอบประตูศิลาตรงทับหลังมีศิลาจารึกอักษรขอมโบราณ หรือที่เรียกว่าอักษรคนุต และมีลวดลายจำหลักเป็นรูปต่าง ๆ อันงดงาม ภายในปราสาทวัดสระกำแพงมีโบสถ์ ซึ่งประดิษฐานหลวงพ่وناครปรก อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวอุทุมพรพิสัย

ปราสาทหินสระกำแพงน้อย ตั้งอยู่บ้านหนองยาง ตำบลขยุง อำเภออุทุมพรพิสัย ตัวปราสาทก่อด้วยศิลาแลง ประกอบด้วยปรางค์ ๓ หลัง บริเวณทับหลังประตูมีลวดลายจำหลักไว้งดงามมาก รอบตัวปราสาทมีกำแพงศิลาแลง ถัดจากตัวปราสาทไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีสระน้ำขนาดกว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๑ เมตร อยู่ ๑ สระ ขอบสระทำด้วยศิลาแลงวางเป็นชั้น ๆ ลึกลงไปถึงกันสระ ถัดไปทางทิศตะวันออก ๗๐ เมตร มีสระใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ ๔๐ เมตร ยาวประมาณ ๑๕๐ เมตร มีน้ำใสสะอาดตลอดปี สันนิษฐานว่า สร้างในสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ในทางโบราณคดีเรียกการก่อสร้างยุคนี้ว่า สมัยลพบุรี

ปราสาทบ้านปราสาท ตำบลสมอ ตั้งอยู่บ้านสมอ ตำบลสมอ อำเภอปรารักษ์ เป็นเจดีย์แบบขอมสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมย่อมุม กว้าง ๔.๔๗ เมตร มีประตูเข้าออกทางด้านทิศตะวันออก ส่วนด้านอื่นทำเป็นประตูหลอก ถูกปิดตายเข้าออกไม่ได้ ศิลาทับหลังประตูหลอกด้านทิศใต้จำหลักกลดลายค้ำไว้ ภายในคูหาปรารักษ์มีรูปปฏิมาจำหลักด้วยศิลาประดิษฐานอยู่องค์หนึ่ง ขนาดหน้าตักกว้าง ๐.๓๐ เมตร สูง ๐.๔๕ เมตร เข้าใจว่าเป็นรูปวัชรธรในลัทธิพุทธตันตระยาน

ปราสาทเขยอร์ ตั้งอยู่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลปราสาทเขยอร์ อำเภอไพรบึง สันนิษฐานว่าจะมีลักษณะแบบเดียวกับปราสาทบ้านปราสาท ตำบลสมอ ก่อสร้างด้วยศิลาแลง ตัวปราสาทกว้างด้านละ ๓ เมตร สูง ๔.๕๐ เมตร ชุ่มประตูกำหลักกลดลายเป็นรูปพระอิศวรซึ่งข้างสามเศียร ปัจจุบันสภาพปราสาทได้ปรักหักพังเหลือแต่ซากอิฐและศิลาแลงทับถมกัน

ปราสาทบ้านลุมพุก ตั้งอยู่หมู่ ๖ ตำบลกันทรารมย์ อำเภออุษันต์ ก่อสร้างด้วยศิลาแลงเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสขนาดใหญ่ กว้าง ๘ เมตร สูง ๓.๕๐ เมตร

ปรารักษ์บ้านกู่ ตั้งอยู่บ้านกู่ ตำบลกู่ อำเภอปรารักษ์ ประกอบด้วยปรารักษ์ ๓ หลัง สร้างด้วยศิลาแลงเสริมอิฐ เป็นรูปสี่เหลี่ยมคล้ายเจดีย์แบบขอม รอบปราสาทมีคูน้ำทั้ง ๔ ทิศ สร้างพร้อมปราสาทเขาพระวิหาร

ปรารักษ์ศิลาโดนดวล ตั้งอยู่ที่ตำบลบึงมะลู อำเภอกันทรลักษ์ อยู่ทางทิศตะวันออกเขาพระวิหารประมาณ ๑๒ กิโลเมตร สร้างด้วยศิลาแลงก่ออิฐเสริมขึ้นไป ฐานกว้าง ๖ เมตร เป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสมุมหัก ทำมุมสลับซับซ้อน และลดหลั่นขึ้นไปถึงยอดสูง ๒๔ เมตร

สิ่งศักดิ์สิทธิ์

หลวงพ่อดโต วัดมหาพุฒธาราม (วัดพระโต) เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่ และเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษ เป็นพระปูน ขนาดสูงจากฐานถึงยอดเกศ ๖.๘๕ เมตร หน้าตักกว้าง ๓.๕๐ เมตร รูปทรงเป็นพระพุทธรูปปางขัดสมาธิ ประดิษฐานอยู่ในอุโบสถใหญ่วัดพระโตในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

เจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ใกล้กับศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ เป็นที่เคารพของชาว
จังหวัดศรีสะเกษมาก

หลวงพ่อดาดน เป็นพระพุทธรูปที่หล่อด้วยเกษร หรือ ฟูน หนักักกว้าง ๓ นิ้ว
ตั้งอยู่ที่ตำบลบักคอง อำเภอขุนหาญ

สถานที่ท่องเที่ยว

น้ำตกบักคอง น้ำตกสำโรงเกียรติ น้ำตกกันทรอม น้ำตกห้วยจันทร์ อยู่ในเขต
อำเภอขุนหาญ

การปกครอง

ชาวจังหวัดศรีสะเกษ เป็นผู้สนใจและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย
จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒
จังหวัดศรีสะเกษมีผู้แทนราษฎร จำนวน ๗ คน

เอกสารอ้างอิง

- *ของศรีสะเกษ. พระนคร. โรงพิมพ์ ส. พยงพงศ์จำกัด, ๒๕๑๔
- อมร วงศ์จิตร, หม่อม (ม.ร.ว. ปฐม กเนจร), เมืองในภาคอีสาน. (หนังสืองานศพพระยาอุครธานี
(จิตร จิตตะยโสธร ๕ ธันวาคม ๒๕๑๖)
- ไพฑูรย์ มิกุล, การปฏิรูปการปกครองมณฑลอีสาน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดกิ้ง, ๒๕๑๗

กฎหมายใกล้ตัว

ตรวนใกล้ตัว

นายแซบอหิ

สวัสดีครับ พ่อใหญ่, แม่ใหญ่, คุณลุง, คุณป้า, คุณน้า, คุณอา, ตลอดจน บักห่าน้อย, บักทำใหญ่ บักทำดำ, บักทำแดง ที่เคารพรักรักรัก

ข้ามน้อย รู้สึกยินดีหลายที่ได้มีโอกาสมาพบพูดคุย กับท่าน เรื่องที่จะคุยกันวันนี้ เกี่ยวกับเรื่องคุณ เรื่อง ตระราช แต่อย่าเพิ่งตกใจคอยฟังให้จบเสียก่อนเด้อ ทุกวันนี้จะได้ยินข่าวว่ามีผู้กระทำความผิดกฎหมายเพิ่มมากขึ้น และในความผิดต่าง ๆ กัน กฎหมายได้กำหนดว่าทุกคนต้องรู้กฎหมาย บุคคลจึงต้องรับโทษทางอาญา ต่อเมื่อกระทำความผิดกฎหมายในขณะที่กระทำความผิดเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยแท้จริงแล้ว ผู้ที่ไม่ได้ร่ำเรียนกฎหมายมาอย่างเช่น พ่อใหญ่, แม่ใหญ่, ลุงก้านั้น, ผู้ใหญ่ลี ซึ่งอยู่ในชนบท หรือ เจ๊กเฮง เจ้าแก่ง ในตลาด ก็ตามจะไม่รู้เลยว่า การกระทำความผิดบางอย่างที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด ถ้ากระทำความผิดไปแล้วจะได้รับโทษเท่าใด จะรู้อีกทีก็ตอนที่เข้าคุกไปแล้ว บางท่านอาจคิดว่า ผู้พิพากษามีอำนาจจะลงโทษใครเท่าใดก็ได้ ทำได้ ชอบใคร รักใครมาก ท่านก็ใจดีลงโทษมาก แถมเพิ่มโทษ ไม่ชอบใคร ไม่รักใคร ก็ลงโทษแต่น้อยแล้วแต่ความพอใจ ซึ่งความจริงแล้ว ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทุกอย่างเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และอยู่ในกรอบของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ข้ามน้อย จึงรวบรวมกฎหมายที่อยู่ใกล้ตัว นำมาให้เบิ่งดูก่อนจะทำอะไรลงไป ขอให้ตรองให้ดีเสียก่อนว่า เจ้าของเองจะได้รับโทษเท่าใด พ่อ, แม่, ลูก, เมีย, ผู้ซึ่งอยู่ข้างหลังจะได้รับเคราะห์กรรมอย่างไร คู่กันหรือไม่ ที่จะกระทำความผิดเช่นนั้น ข้ามน้อยขอวิงวอนทุกท่านจงละเว้นการกระทำความผิด หันมากระทำแต่ความดี เพื่อความดี กันเดอ ครับ

ผู้ใดอ่านหนังสือบ่อออก บอกให้กับบักห่าน้อย
อ่านให้ฟังก็ได้เด้อ

ประมวลกฎหมายอาญา

บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย (มาตรา ๒)

บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้ (มาตรา ๖๔)

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

หวนขวัก

ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท ถ้าได้กระทำโดยมี หรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโหมกหญิง ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

(มาตรา ๒๗๖ ประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้อ ๙)

ความผิดต่อชีวิต

หวนใจคออำมหิต

ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี (มาตรา ๒๘๔)

ผู้ใด

๑) ฆ่าบุพการี

๒) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่

๓) นำผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ หรือ เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วย หรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

๔) นำผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

๕) นำผู้อื่นโดยทรมาน หรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

๖) นำผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิด อย่างอื่น

๗) นำผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

ต้องระวางโทษประหารชีวิต (มาตรา ๒๘๙)

ผู้ใดมีได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี ถ้ากระทำการดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี (มาตรา ๒๙๐)

ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำการนั้น เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มาตรา ๒๙๑)

ความผิดต่อร่างกาย

พวกอันธพาล

ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือ ปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๙๕)

ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่ง ประการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๙๖)

ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี

อันตรายสาหัสนั้น คือ

๑) ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด หรือเสียขาหน้าประสาธ (ดมกลิ่น)

๒) เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์

๓) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้ว หรืออวัยวะอื่นใด

๔) หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว

๕) แท้งลูก

๖) จิตพิการอย่างติดตัว

๗) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต

๘) ทุพพลภาพหรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวัน หรือจนประกอบกรรมกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน (มาตรา ๒๔๗)

ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ประกอบด้วยเหตุตามมาตรา ๒๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี (มาตรา ๒๔๘)

ผู้ใดกระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๐๐)

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

พวกขบถลัก ขอบขโมย

ลักทรัพย์ ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และ ปรับไม่เกินหกพันบาท (มาตรา ๓๓๔)

ผู้ใดลักทรัพย์

๑) ในเวลากลางคืน

๒) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกัน หรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นนั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัว ภัยอันตรายใด ๆ

๓) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคล หรือทรัพย์สิน หรือโดยผ่านสิ่ง
เช่นวานั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

๔) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้เจตนาให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทาง
ช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

๕) โดยแปลงตัว หรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้า หรือทำด้วยประการอื่นเพื่อ
ไม่ให้เห็น หรือจำหน้าได้

๖) โดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

๗) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

๘) ในเคหสถาน สถานที่ราชการ หรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ
ที่คนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

๙) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถ หรือเรือ
สาธารณะ สาธารณสถาน สำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในยานสาธารณะ

๑๐) ที่เป็นของนายจ้าง หรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

๑๑) ที่ใช้ หรือมีไว้ เพื่อสาธารณประโยชน์

๑๒) ที่เป็นของผู้มีอาชีพการกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือ
เครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรม หรือได้มาจากการกิจกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาท ถึง
หนึ่งหมื่นบาท

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำความผิดตั้งแต่สองข้อขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือน
ถึงเจ็ดปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท (มาตรา ๓๓๕)

ชิงทรัพย์

พหจ

ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลัง
ประทุษร้ายเพื่อความสะดวกแก่การลักทรัพย์ หรือการพาทรัพย์นั้นไป ให้ยื่นให้ชิงทรัพย์

นั้นยึดถือเอาทรัพย์สินนั้นไว้ ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือให้พ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดด้วยข้อใดข้อหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๓๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต

(มาตรา ๓๓๙ ประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้อ ๑๔)

ปล้นทรัพย์

พวกปล้น

ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดแต่คนใดคนหนึ่งมีอาวุธติดตัวไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้อาวุธ ใช้อาวุธระเบิด หรือกระทำการทรมาน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษประหารชีวิต

(มาตรา ๓๔๐)

ผู้ใดกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โดยแต่งเครื่องแบบทหาร หรือ ตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหาร หรือตำรวจ หรือโดยมี หรือใช้อาวุธปืน หรือ วัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธปืนเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการ จับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่กำหนดไว้ข้างหนึ่ง

(มาตรา ๓๔๐ ตวิ ประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้อ ๑๕)

รับของโจร

หากเห็นแก่ได้

ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจําหน่าย หรือรับไว้ โดยประการใด ซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด เข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอก- ทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

หากมีปืนเถื่อน

ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื้อ มี ใช้ ส่ง หรือ นำเข้า ซึ่งอาวุธปืน หรือ เครื่องกระสุน- ปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ (มาตรา ๗)

โทษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สองพันบาทถึง สองหมื่นบาท

ถ้าเป็นเพียงกรณีเกี่ยวกับส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืน หรือมีเครื่องกระสุนปืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการมีอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

(มาตรา ๗๒ คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔)

ถ้าทำเครื่องกระสุนปืนที่ทำด้วยดินปืนมีควันสำหรับใช้เอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท (มาตรา ๗๒ วรรคสี่ พ.ร.บ. อาวุธปืน ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๗)

หาไปในเมือง หมู่บ้าน

ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือ ทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนสมควรแก่พฤติการณ์

หาไปโดยเปิดเผยในชุมนุมชน

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือ การอื่นใด

(มาตรา ๘ ทวิ คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ข้อ ๓ ๒๑ ต.ค. ๑๙)

เว้นแต่

๑) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหารและตำรวจซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

๒) ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่มีหรือใช้เพื่อการป้องกันประเทศ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ ซึ่งอยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่นั้น

๓) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้ เพื่อช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจ หรือของหน่วยราชการ ซึ่งอยู่ระหว่างการช่วยเหลือราชการ และมีเหตุจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืนในการนั้น

(มาตรา ๘ ทวิ วรรคสาม พ.ร.บ. อาวุธปืน ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘)

พกติดตัวไปในหมู่บ้าน ทางสาธารณะ

โทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าพาไปโดยเปิดเผย หรือในชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว พาไปโดยเปิดเผย หรือในชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๗๒ ทวิ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๔๔)

อาวุธที่นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ไม่ได้

ผู้ใดทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ซ้อม มี ใช้ ส่ง นำเข้า ค้า หรือ จำหน่ายซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือ วัตถุระเบิด นอกจากที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้มิได้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

(มาตรา ๗๔ พ.ร.บ. อาวุธปืน ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘)

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ เป็นกรณีต่อไปนี้

- ๑) อาวุธปืนชนิดลากล้องมีเกลียวที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลากล้องไม่เกิน

๑๑.๔๕ มม.

- ๒) อาวุธปืนชนิดลากล้องไม่มีเกลียว

ก. ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลากล้องไม่ถึง ๒๐ มม.

ข. ปืนบรรจุปาก ปืนลูกซอง และปืนพลูสัญญาณ

- ๓) อาวุธปืนชนิดที่มีเครื่องกลไกสำหรับบรรจุกระสุนเองให้สามารถยิงซ้ำได้

ก. ขนาดความยาวของลากล้องไม่ถึง ๑๖๐ มม.

ข. ปืนลูกซอง

ค. ปืนลูกกระดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลากล้องไม่เกิน ๕.๖ มม.

- ๔) อาวุธปืนชนิดไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ
- ๕) อาวุธปืนชนิดที่ไม่ใช่กระสุนปืนที่บรรจุวัตถุเคมีที่ทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ หรือไม่ใช่เครื่องกระสุนปืนที่บรรจุเชื้อโรค เชื้อเพลิง หรือวัตถุที่มีอันตรายสูง
- ๖) เครื่องกระสุนปืนที่ใช้กับอาวุธดังกล่าวที่ได้รับอนุญาต แต่ต้องไม่เป็นเครื่องกระสุนปืนชนิดเจาะเกราะ หรือชนิดกระสุนเพลิง
- ๗) วัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะในกิจการก่อสร้าง หรือกิจการอุตสาหกรรม และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยแล้ว
- (กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๒๒)

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

พวกบกรุกป่าสงวน

ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด ยึดถือ หรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวน (มาตรา ๑๔)

โทษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และ ปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

ถ้าได้กระทำเป็นเหตุที่เกิณยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้สนเขา หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

(๒) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน เกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร

(๓) ต้นน้ำลำธาร

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำผิด ต้องออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติด้วย (มาตรา ๓๑ พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓)

พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

พวกตัดไม้ทำลายป่า

ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใดๆ แก่ไม้หวงห้าม (มาตรา ๑๑)

ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป มีไม้สั๊กแปรรูปไม่ว่าจำนวนเท่าใดไว้ในความครอบครอง หรือมีไม้แปรรูปชนิดอื่นเป็นจำนวนเกิน ๐.๕๐ ลูกบาศก์เมตรไว้ในความครอบครอง (มาตรา ๔๔)

โทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดนั้นเกี่ยวกับ

(๑) ไม้สั๊ก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภท ข.

(๒) ไม้อื่นเป็นต้น หรือเป็นท่อน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน เกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือไม้ที่ได้แปรรูปแล้วรวมปริมาตรไม้เกินสองลูกบาศก์เมตร

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

(มาตรา ๗๓ พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๗)

พวกเผาถ่าน

ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้าม (มาตรา ๒๙)

ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือ มีไว้ในความครอบครอง ซึ่งของป่าหวงห้าม ((มาตรา ๒๙)

หวิ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒)

ของป่า หมายถึง บรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ คือ

ก. ไม้ รวมทั้งส่วนต่างๆ ของไม้ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่เกิดจากไม้

ข. สิ่งต่างๆ ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่เกิดจากพืช

ค. รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง และมูลค้างคาว

ง. หิน ที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

และหมายความรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้น (มาตรา ๔ (๗) พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๕)

โทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๑ ทวิ พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕)

ผู้ใดมีไว้ในความครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังไม่ได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

โทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ามีไม้ไว้ในความครอบครองเป็น

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้าม ประเภท ข.

(๒) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (มาตรา ๖๔ พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓)

ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗

พวกบุกรุกที่ของรัฐ

ผู้ใดเข้าไปยึดถือครอบครองก่อสร้าง เฝ้าป่า หรือทำประการใดๆ ให้เป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทรายในบริเวณที่ดินที่รัฐมนตรี

ประกาศหวงห้าม หรือกระทำการใดๆ อันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน หรือกระทำการ
แก่ที่ดินของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวกระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชน
ใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ
ศาลมีอำนาจสั่ง ให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง และบริวารผู้กระทำ
ความผิดออกไปจากที่ดิน

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่
บุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด
ให้ริบเสียทั้งสิ้น (มาตรา ๙, มาตรา ๑๐๘, มาตรา ๑๐๘ ทวิ ประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ข้อ ๑๑)

พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๔

พวกขายเบอร์ ชื่อเบอร์ เล่นโบก

ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนัน ในการเล่นอันระบุไว้ใน
บัญชี ก. บัญชี ข. หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด
(มาตรา ๔)

ผู้ใดอยู่ในวงการเล่น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่
ดูการเล่นในงานรื่นเริงสาธารณะ หรืองานนักขัตฤกษ์ หรือในที่สาธารณะสถาน (มาตรา ๖)

ผู้ใดจัดให้มีการเล่น หรือทำอุบายล่อช่วยประกาศโฆษณา หรือชักชวนโดยทางตรง
หรือทางอ้อม ให้ผู้อื่นเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่น ซึ่งมีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

หรือรับอนุญาตแล้วแต่เล่นพลิกเพลง หรือผู้ใดเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือข้อความในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดดังต่อไปนี้

๑. ถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข ๑ ถึงหมายเลข ๑๖ หรือการเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข ๑๖ เฉพาะสลากกินรวบ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือน ขึ้นไป จนถึง ๓ ปี และปรับตั้งแต่ ๕๐๐ บาท ขึ้นไป จนถึง ๕,๐๐๐ บาท เว้นแต่ผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันที่เรียกว่าลูกค้ำ ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

๒. ถ้าเป็นความผิดในการเล่นอื่นใด ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือ ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๑๒ พ.ร.บ. การพนัน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๓)

บัญชี ก.

๑. หวย ก. ข.
๒. ไปบั้น
๓. ไปกำ
๔. ถั่ว
๕. แปดเก้า
๖. จั๊ยยี่เกี
๗. ต่อแต้ม
๘. เบี้ยโบก หรือคู่คี หรืออีจั้ง
๙. ไพ่สามใบ
๑๐. ไม้สามอัน
๑๑. ช้างงา หรือป็อก
๑๒. ไม้ดำ ไม้แดง หรือปลาดำ ปลาแดง หรืออีดำ อีแดง
๑๓. อีโป่งครอบ

๑๔. กำตัด
๑๕. ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง
๑๖. หัวไถ หรือทนายภาพ
๑๗. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์
๑๘. บิลเลียดรู ดีด
๑๙. โยนจี้ม
๒๐. สี่เหลงลัก
๒๑. ขลุ่ยขลิกล
๒๒. น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง
๒๓. ไฮโลว์
๒๔. อิกอ้อย
๒๕. บั้นแปะ
๒๖. อีโปงซด
๒๗. บาการา
๒๘. สล๊อทแมชีน

บัญชี ข.

๑. การเล่นต่าง ๆ ซึ่งใช้สัตว์ต่อสู้ หรือ แข่งขัน เช่น ชนไก่ กัดปลา ชนโค
๒. วึ่งวัวคน
๓. ชกมวย มวยปล้ำ
๔. แข่งเรือพ่ง แข่งเรือล่อ
๕. ชู้รูป
๖. โยนห่วง
๗. โยนสตาจค์ หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ
๘. ตกเบ็ด

๙. จับสลาก
๑๐. ยิงเป้า
๑๑. ปาหน้าคน ปาสัตว์
๑๒. เต้าข้ามแดน
๑๓. หมากรแก้ว
๑๔. หมากรหัวแดง
๑๕. บิงโก
๑๖. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ
๑๗. ไคแดไลเซเดอร์
๑๘. สวีป
๑๙. บิ๊กเบกิง
๒๐. ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือ สวีป ซึ่งมีใช้ออกในประเทศไทย
๒๑. ไฟ่นกกระจอก ไฟ่ต่อแต้ม ไฟ่ต่าง ๆ
๒๒. ดวด
๒๓. บิลเลียด
๒๔. ช้องอ้อย
๒๕. สะบ้าทอย
๒๖. สะบ้าชุด
๒๗. ฟุตบอลโต๊ะ
๒๘. เครื่องเล่นที่ใช้ไฟฟ้าจักรกล ดิด ยิง

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

ขยา สิ่งทอมควัน

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมี หรือ วัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอน

ยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมกับให้รวมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ผลิต หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ประู แปรรูปภาพ เปลี่ยนรูปสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงการแบ่ง บรรจุ หรือ รวมบรรจุด้วย

จำหน่าย หมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้

เสพ หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือ มีอาการติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งสามารถตรวจสอบและแสดงผลได้ตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์ว่า ผู้นั้นได้รับยาเสพติดให้โทษประเภทใดเข้าสู่ร่างกาย (มาตรา ๔)

ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท

๑. เฮโรอีน
๒. มอร์ฟิน โคคาอิน โคเคอิน ผีนยา
๓. ยาแก้ไอผสมโคเคอิน
๔. อาเซทิลคลอไรด์
๕. กัญชา พืชกระท่อม

(มาตรา ๗)

ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือ ส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท เฮโรอีน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต ถ้ากระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต (มาตรา ๖๕)

ผู้ใดจำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท เฮโรอีน มีปริมาณไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท ถ้ามีปริมาณเกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหารชีวิต (มาตรา ๖๖)

ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท เฮโรอีน มีปริมาณไม่ถึงปีสิบกรัม โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (มาตรา ๖๗)

ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทกัญชา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท (มาตรา ๗๕)

ผู้ใดมิไว้ในความครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทกัญชา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท ถ้ามิไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท (มาตรา ๗๖)

ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท เฮโรอีน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท (มาตรา ๙๑)

ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภทกัญชา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๙๒)

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๕๔๐

พวกวางยาเบือปลา

ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการใด ๆ อันทำให้สัตว์น้ำมีนเมาวางยาเบือเมา หรือ ทิ้งวัตถุใด ๆ ในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

(มาตรา ๑๙) — ข้อ ๑

ห้ามมิให้บุคคลใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ

(มาตรา ๒๐) — ข้อ ๒

โทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และ ปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

(มาตรา ๖๒ ทวิ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ข้อ ๑, ๔, ๕)

พระราชบัญญัติ มาตรการขัง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖

พวกโก่งตราชั่ง

ผู้ใด ในกิจการต่อเนื่องกับผู้อื่น หรือ ในพาณิชย์กิจใด ๆ กระทำการ ขัง ตวง วัด โดยใช้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด หรือ สิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งไม่ถูกต้องตามความประสงค์ทุกประการของพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ดังกล่าวไว้ในความครอบครอง เพื่อใช้ในกิจการต่อเนื่องกับผู้อื่น หรือในพาณิชย์กิจใด ๆ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือ ปรับไม่เกินพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๓๑)

ผู้ใดใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ ซึ่งเครื่องชั่ง เครื่องตวง หรือ เครื่องวัด ที่ผิดอัตรา เพื่อเอาเปรียบในการค้าหรือมีเครื่องชั่งเช่นนั้นไว้เพื่อขาย

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๐)

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

พวกที่ปอบหนีทหาร

ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

(มาตรา ๗)

บุคคลใดหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือก ทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ บุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

(มาตรา ๔๕ พ.ร.บ. รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๖๖ ม. ๑๑)

ศาลของประชาชน

บัลลังก์ ๔

ศาลจังหวัดศรีสะเกษของเรา ได้ฤกษ์เปิดอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่ ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ในโอกาสนี้ ศาลจังหวัดศรีสะเกษ ขอมอบของขวัญแก่พี่น้องประชาชนชาวจังหวัดศรีสะเกษ ด้วย “การบริการด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม”

ทุกท่านมักจะประสบปัญหาในการติดต่อกับหน่วยงานราชการเกือบทุกแห่ง ไม่ค่อยได้รับความสะดวก ไม่ได้รับความสนใจ งานดำเนินไปอย่างล่าช้า ซึ่งปัญหานี้ศาลจังหวัดศรีสะเกษ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ จะใคร่ขอแนะนำประชาชนผู้มาติดต่อราชการศาล ได้รู้ถึง สิทธิ หน้าที่ ระเบียบการปฏิบัติ เพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ตามเอกสารคำแนะนำของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมอบให้สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการเป็นผู้เรียบเรียง ถ้าได้ปฏิบัติตามนี้แล้วยังไม่ได้รับความสะดวกโปรดเข้าพบผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลได้ทันที

เมื่อท่านตกเป็นผู้ต้องหาและจำเลย

ผู้ต้องหาและจำเลยคือใคร

ผู้ต้องหาคือ บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล และอาจจะถูกจับนำมาควบคุมไว้เพื่อทำการสอบสวน

จำเลยคือ บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

ผู้ต้องหาจะถูกควบคุมนานเท่าใด

เมื่อบุคคลใดถูกจับเป็นผู้ต้องหา เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหานั้นได้ไม่เกิน ๗ วันสำหรับความผิดที่ขึ้นศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมงสำหรับความ

ผิดที่ชั้นศาลแขวง (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) และไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง สำหรับความผิดที่ชั้นศาลคดีเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวมาถึงที่ทำการของเจ้าพนักงาน

สำหรับความผิดลหุโทษ (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) เจ้าพนักงานจะควบคุมตัวไว้ได้เพียงเท่าเวลาที่จะถามคำให้การชื่อและที่อยู่เท่านั้น จากนั้นต้องปล่อยตัวไป

ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวในชั้นสอบสวนมีสิทธิ ดังนี้

๑. ให้การต่อพนักงานสอบสวนเมื่อถูกสอบสวน หรือปฏิเสธไม่ยอมให้การ หรือขอไปให้การในชั้นศาล คำให้การต่อพนักงานสอบสวนนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีของศาลได้

๒. ขอบพินัยเพื่อปรึกษาคดีที่ถูกกล่าวหา

๓. ขอประกันตัวต่อพนักงานสอบสวน

การคัดฟ้องและฝากขังในศาลแขวง

๑. ความผิดที่ชั้นศาลแขวงนั้น พนักงานอัยการจะต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวง ภายใน ๗๒ ชั่วโมง แต่ถ้าไม่อาจฟ้องผู้ต้องหาภายในเวลาดังกล่าวได้ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล และยื่นคำร้องขอฝากขังและผิดฟ้องต่อศาล ศาลอนุญาตได้ไม่เกิน ๕ คราว คราวละไม่เกิน ๖ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล เพียงแต่ยื่นคำร้องขอผิดฟ้องอย่างเดียว

การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

๑. ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่และพนักงานสอบสวนไม่อาจสอบสวนให้เสร็จสิ้น ภายใน ๗ วัน พนักงานสอบสวนต้องส่งตัวผู้ต้องหามาศาล และพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ขังผู้ต้องหาไว้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าฝากขัง

ในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลสั่งชังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน ๗ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่านี้ศาลสั่งชังได้หลายครั้งติด ๆ กัน และครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๒ วัน รวมทั้งหมดไม่เกิน ๔๔ วัน เว้นแต่ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ศาลสั่งชังได้รวมทั้งหมดไม่เกิน ๔๔ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องมาศาลจนกว่าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะขอฝากขัง หรือนำตัวผู้ต้องหาขึ้นมาฟ้องต่อศาล

๓. สำหรับศาลจังหวัดที่นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องขอผิดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหาขึ้นต่อศาลจังหวัด เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติในศาลแขวง

การผิดฟ้องในศาลคดีเด็กและเยาวชน

เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งต้องหาว่าได้กระทำความผิดและความผิดนั้นอยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนแล้วส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเมื่อครบ ๒๔ ชั่วโมง และต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม หากฟ้องไม่ทันพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอผิดฟ้อง ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกิน ๔ คราว คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน เว้นแต่คดีมีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลจะอนุญาตให้ผิดฟ้องกี่คราวก็ได้

เมื่อมีการฝากขังหรือผิดฟ้อง ผู้ต้องหาที่มีสิทธิดังนี้

๑. แลลงคัดค้านคำร้องของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่ขอฝากขังหรือผิดฟ้อง

๒. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล หากศาลอนุญาตให้ขังตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอ

ในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวจากศาล ผู้ต้องหาต้องมาศาลทุกครั้งที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอฝากขังต่อ และผู้ประกันอาจยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อโดยให้ถือหลักทรัพย์สินและสัญญาเดิม

การสู้คดีในศาล

๑. กรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ พนักงานอัยการต้องนำผู้ต้องหามาศาล และศาลอาจสั่งประทับฟ้องได้เลยทีเดียวโดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้อง

๒. กรณีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลจะต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน โดยศาลจะส่งสำเนาฟ้องกับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาหรือไม่มาฟังการไต่สวนและจะตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้

ในวันไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยจะรอฟังคำสั่งศาล จำเลยควรเตรียมหลักทรัพย์มาเพื่อขอประกันตัวด้วย เพราะหากศาลมีคำสั่งว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณา ศาลอาจรับตัวจำเลยไว้ขังในระหว่างพิจารณาได้ ทางปฏิบัติศาลอาจไม่รับตัวจำเลยไว้ขังทันที แต่จะให้โอกาสจำเลยเตรียมตัวสู้คดีโดยจะนัดวันให้จำเลยยื่นคำให้การแก้คดีอีกครั้งหนึ่ง ในวันนัดแก้คดีจึงจะรับตัวจำเลยไว้ขังในระหว่างพิจารณาเว้นแต่จำเลยจะมีประกันตัวไป

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้วหากจำเลยจะสู้คดีควรปฏิบัติดังนี้

๑. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล ทั้งนี้ไม่ว่าจำเลยจะได้รับอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นสอบสวนหรือชั้นฝากขังหรือไม่ก็ตาม

๒. ยื่นคำให้การต่อศาลหากจำเลยประสงค์จะให้การ

๓. หาทนายเพื่อช่วยเหลือตนในการดำเนินคดีต่อไป

การหาทนาย

โดยปกติ จำเลยจะต้องหาทนายเองและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง เว้นแต่ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือคดีที่จำเลยเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๗ ปี ถ้าจำเลยไม่มีทนายและต้องการทนาย ศาลจะตั้งทนายให้โดยจำเลยไม่ต้องเสียค่าจ้างให้ทนาย

การให้การต่อศาล

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ก่อนที่ศาลจะพิจารณาคดีต่อไปศาลจะอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จำเลยจะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าจำเลยประสงค์จะให้การควรปฏิบัติดังนี้

๑. ถ้าจำเลยกระทำความผิดจริง ควรให้การรับสารภาพต่อศาลเพราะการรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยปกติศาลจะปรานีลดโทษให้ อันเป็นผลดีแก่จำเลยที่จะได้รับโทษในสถานเบา

๒. ถ้าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือประสงค์จะต่อสู้คดี ควรให้การปฏิเสธความผิด ส่วนการให้การในรายละเอียดอย่างไรจึงจะเป็นผลดีแก่จำเลย ควรปรึกษานาย

๓. มีคดีบางประเภทกฎหมายยกเว้นโทษให้ บางกรณีกฎหมายถือว่าไม่เป็นความผิด บางกรณีกฎหมายถือว่าเป็นความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ บางกรณีกฎหมายให้อำนาจศาลที่จะลงโทษน้อยกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือบางกรณีกฎหมายลดมาตราส่วนโทษให้ เช่น การกระทำเพื่อป้องกันสิทธิ, การกระทำด้วยความจำเป็น, การกระทำโดยบันดาลโทสะ, การกระทำในขณะไม่รู้ผิดชอบ, สามีกระทำต่อภริยา, หรือภริยากระทำต่อสามี, บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน หรือผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน กระทำต่อกัน หรือในคดีที่เด็กอายุไม่เกิน ๑๗ ปี เป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น จำเลยจะให้การอย่างไรเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามเงื่อนไขของกฎหมาย ควรจะปรึกษานาย

การขอให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ

๑. ในคดีความผิดซึ่งศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าปรากฏว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิดหรือเหตุอันควรปรานีแล้ว ศาลอาจจะรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษจำคุกก็ได้ อันเป็นผลดีแก่จำเลยที่จะไม่ต้องรับโทษจำคุก

๒. จำเลยที่ประสงค์จะขอให้ศาลรื้อการลงโทษหรือรื้อการกำหนดโทษ ควรเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอายุประวัติ ความประพฤติ ฯลฯ ดังกล่าวในข้อ ๑ ที่มีอยู่มาให้พร้อมและยื่นต่อศาลเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล เช่น เรื่องอายุของจำเลยก็ควรมีสติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านหรือบัตรประชาชนมาแสดง ถ้าเป็นนักเรียนก็ควรมีใบรับรองจากโรงเรียน ถ้าเป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ก็ควรมีคำรับรองจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง หรือถ้าหากเป็นกรณีที่มีการชดใช้ค่าเสียหาย จำเลยก็ควรนำผู้เสียหายมาแถลงต่อศาลด้วยหากนำมาไม่ได้จริง ๆ ก็ควรมีบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าเสียหายซึ่งพนักงานสอบสวนทำไว้หรือให้พนักงานอัยการโจทก์รับรองว่าเป็นจริง

การพิจารณาคดีอาญาในศาลต้องทำต่อหน้าจำเลย

การพิจารณาและการสืบพยานในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลย จำเลยจึงต้องมาศาลทุกนัดที่มีการพิจารณาคดีเรื่องที่ตนถูกฟ้อง เว้นแต่

๑. ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

๒. ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่าการพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

๓. ในกรณีที่มีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่นหรือการเดินทางเชิญสืบนอกศาล จำเลยจะไปฟังการพิจารณาหรือไม่ก็ได้

หน้าที่ทนาย

ในคดีอาญากฎหมายสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้นโจทก์จึงมีหน้าที่นำสืบก่อนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด แล้วจำเลยจึงจะนำสืบแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์

ค่าธรรมเนียม

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาล จำเลยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
อย่างใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากค่าซื้อกระดาษแบบพิมพ์ของศาลแผ่นละ ๒๐ สตางค์ และค่า
รับรองสำเนาเอกสาร

การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

โดยปกติศาลต้องอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง จำเลยจึงต้องมาฟังตาม
วันเวลาที่ศาลนัด ถ้าจำเลยไม่มาฟังและศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยตั้งใจหลบหนีหรือจงใจไม่มา
ศาลจะออกหมายจับจำเลย ถ้ายังไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ
ศาลอาจอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นลับหลังจำเลยได้ โดยถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือ
คำสั่งนั้นแล้ว

การอุทธรณ์หรือฎีกา

๑. เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยแล้ว ถ้าเป็นคดีที่ไม่
ต้องห้ามอุทธรณ์หรือต้องห้ามฎีกา โจทก์จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือ
ศาลฎีกา โดยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลชั้นต้น กรณีอุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนด ๑๕ วัน
กรณีฎีกาต้องยื่นภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาให้จำเลย
ฟัง

คดีใดจะอุทธรณ์หรือฎีกาได้หรือไม่ ควรปรึกษานาย

๒. กรณีที่จำเลยถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ จำเลยอาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อพัศดี
ภายในกำหนดอายุอุทธรณ์หรือฎีกา เพื่อให้พัศดีส่งไปยังศาล

๓. กรณีที่โจทก์อุทธรณ์หรือฎีกา หากศาลส่งสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาให้
จำเลยไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจำเลยไม่พบ หรือจำเลยหลบหนี หรือจำเลยจงใจไม่
รับสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาก็ตาม ศาลชั้นต้นจะส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาล
ฎีกาพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

๔. จำเลยจะให้ทนายจำเลยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลแทนตนก็ได้ แต่ถ้าจำเลยและทนายต่างยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาด้วยกัน ศาลจะเรียกจำเลยมาสอบถามให้เลือกเอาอุทธรณ์หรือฎีกาฉบับหนึ่งฉบับใดเพียงฉบับเดียว

๕. เมื่อศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย หากเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา และจำเลยประสงค์จะขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกา จำเลยต้องยื่นคำร้องขอประกันตัวพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกา โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น แต่ถ้าหากจำเลยทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกายังไม่เสร็จ จำเลยต้องทำคำร้องว่าจะอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษา พร้อมกับยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นอาจจะส่งเรื่องประกันนั้นเองหรือส่งไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาส่งเมื่อศาลชั้นต้นได้รับอุทธรณ์หรือฎีกาของจำเลยแล้ว

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยมีสิทธิอย่างไร

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยได้รับโทษอย่างใด จำเลยมีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอรับพระราชทานอภัยโทษ โดยจำเลยหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องต้องยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถ้าหากจำเลยต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นต่อพัชิตหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถวายความเห็นหรือคำแนะนำต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จำเลยต้องโทษประหารชีวิต จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวได้เพียงครั้งเดียว ภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษา

ส่วนโทษอย่างอื่นจะยื่นทูลเกล้าฯ เมื่อไรก็ได้ แต่ถ้าถูกยกหนหนึ่งแล้ว จะยื่นใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้น ๒ ปี นับแต่วันถูกยกครั้งก่อน

โทษทางอาญา

๑. โทษทางอาญามีอยู่ ๕ สถาน คือ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษกักขัง โทษปรับ และโทษริบทรัพย์สิน

๒. โทษประหารชีวิต จำเลยจะถูกประหารชีวิตก็ต่อเมื่อพ้น ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษาอันถึงที่สุด เว้นแต่จำเลยจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวขอให้พระราชทานอภัยโทษก็จะได้รับการรอกการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้น ๖๐ วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราว แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวขึ้นเสียก็จะดำเนินการประหารชีวิตได้เลย

๓. จำเลยที่ต้องโทษจำคุกจะถูกขังไว้ในเรือนจำ การคำนวณระยะเวลาจำคุกจะนับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วย และนับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นเดือน ก็นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีก็คำนวณตามปีปฏิทิน

๔. โทษกักขัง จำเลยจะถูกกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้แต่มิใช่เรือนจำ โดยปกติจะนำไปกักขังที่สถานีดำรวจหรือถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเห็นสมควรก็อาจจะส่งตัวไปขังไว้ ณ สถานที่กักขังกลาง จังหวัดปทุมธานี ก็ได้

๕. โทษปรับ ถ้าจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษาจะถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือจะถูกกักขังแทนค่าปรับ

หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับในวันฟังคำพิพากษา ศาลอาจสั่งให้กักขังแทนค่าปรับทันที โดยถือว่าเป็นการกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อน เว้นแต่จำเลยจะขอประกันตัว เพื่อเงินมาชำระค่าปรับ

การกักขังแทนค่าปรับถืออัตรา ๒๐ บาทต่อหนึ่งวันและนับวันแรกเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมงในกรณีที่จำเลยชำระค่าปรับ ศาลจะคิดหักวันที่จำเลยถูกคุมขังมาก่อนออกจากจำนวนเงินค่าปรับ ไม่ว่าจำเลยจะถูกคุมขังที่สถานีดำรวจหรือที่เรือนจำ

การกักขังแทนค่าปรับนั้น ไม่ว่าค่าปรับจะมากเพียงใดห้ามศาลสั่งกักขังเกิน ๑ ปี เว้นแต่ค่าปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งกักขังเกินกว่า ๑ ปีแต่ไม่เกิน ๒ ปีก็ได้

โทษริบทรัพย์สิน เป็นโทษซึ่งกระทำแก่ทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง

ในกรณีที่ศาลสั่งริบทรัพย์สิน หากเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด และทรัพย์สิน

เหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงอาจยื่นคำร้องขอคืนต่อศาลได้ การยื่นคำร้องขอทรัพย์สินคืนนี้ โดยปกติ ยื่นได้ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ

ในกรณีที่เงินทรัพย์สินซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำ หรือมีไว้เป็นความผิด เช่น ปืนเถื่อน ฝิ่นหรือเฮโรอีน ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด ศาลจะส่งริบทั้งสิ้น และเจ้าของที่แท้จริงไม่อาจร้องขอคืนได้

การขอประกันผู้ต้องหา หรือ จำเลยต่อศาล

ขอประกันตัวได้เมื่อใด

การขอลปล่อยชั่วคราวหรือที่เรียกว่า “ขอประกัน” ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต่อศาลทำได้ ๒ ระยะคือ

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง (ไม่เกิน ๗ วัน สำหรับคดีที่ขึ้นศาลอาญาและศาลจังหวัด ไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง สำหรับคดีที่ขึ้นศาลแขวง) หลังจากนั้นหากการสอบสวนยังไม่เสร็จ และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไป พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ จะต้องร้องขอต่อศาลให้ศาลสั่งขังผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนต่อไปอีก ซึ่งเรียกกันว่า “ฝากขัง”

เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำผู้ต้องหาไปฝากขังต่อศาลใด ผู้ต้องหาสิทธิขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวสำหรับระยะเวลาที่ศาลให้ฝากขังได้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ขอประกันตัว การฝากขังในศาลแขวงมีกำหนดเวลาช่วงละ ๖ วัน การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ถ้าเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีกำหนดช่วงเวลาเดียวไม่เกิน ๗ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่านี้ จะมีกำหนดเวลาช่วงละไม่เกิน ๑๒ วัน หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอฝากขังต่อผู้ต้องหา ก็ขอประกันตัวต่อไปได้อีก

๒. ขั้นตอนพิจารณาของศาล

เมื่อศาลรับคำฟ้องของโจทก์และรับตัวจำเลยไว้พิจารณาคดีแล้ว จำเลยจะอยู่ในอำนาจของศาลตลอดไปจนกว่าจะเสร็จคดี แต่จำเลยมีสิทธิขอประกันต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ถ้าเป็นการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาจะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น หรือยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้

ใครมีสิทธิขอประกัน

๑. ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิขอประกันตัวเอง โดยวางหลักทรัพย์
๒. ผู้อื่นซึ่งเรียกกันว่า “นายประกัน” อาจยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ โดยวางหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน

เสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง

การขอประกันเสียค่าใช้จ่ายเพียงค่าอากรแสตมป์ปิดแบบพิมพ์ของทางราชการ คือ คำร้องขอปล่อยชั่วคราว และบัญชีทรัพย์ ฉบับละ ๒๐ สตางค์เท่านั้น แบบพิมพ์ขอได้จากเจ้าหน้าที่ของศาล

ผู้ประกันสามารถกรอกข้อความได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องจ้างผู้ใดเขียน ถ้าสงสัยให้สอบถามเจ้าหน้าที่

หลักฐานที่ต้องใช้ในการขอประกัน

๑. หลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน

การประกันตัวโดยปกติจะต้องมีหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกัน ซึ่งอาจจะเป็นเงินสด พันธบัตรของรัฐบาล สลากออมสิน เช็คของธนาคาร หรือหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินเช่น โฉนดที่ดิน นส. ๓ หรือ ส.ค. ๑ ถ้าที่ดินตั้งอยู่นอกเขตศาล ควรมีหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดิน หรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงด้วยว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปาน

กลางไร่ละเท่าใด เมื่ออนุญาตให้ประกัน ศาลจะยึดทรัพย์ไว้ และออกใบรับให้ยึดถือไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอหลักทรัพย์คืนในภายหลัง

๒. บัตรแสดงตัวบุคคล

ควรรนำบัตรแสดงตัวบุคคลที่ทางราชการออกให้ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ บัตรทหารผ่านศึก ใบอนุญาตขับขี่ไปด้วย ศาลจะไม่ยึดหลักฐานนี้ไว้ เพียงแต่เพื่อประสงค์จะตรวจสอบมิให้มีการแอบอ้าง ซึ่งอาจทำให้เกิดการเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น

ศาลจะให้ประกันเสมอไปหรือไม่

๑. คดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษไม่สูง หรือไม่ร้ายแรง เช่น ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ถ้าศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่หลบหนี การปล่อยชั่วคราวจะไม่เกิดความเสียหายแก่การดำเนินคดี และผู้ประกันมีหลักทรัพย์ที่เชื่อถือได้ ศาลจะอนุญาตให้ประกันในวันนั้น โดยตีราคาประกันตามสมควรแก่ข้อหา

๒. คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงเกิน ๑๐ ปี เช่น ปล้นทรัพย์หรือฆ่าผู้อื่นกฎหมายบัญญัติว่าศาลจะต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ก่อนว่าจะคัดค้านหรือไม่ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลจะงดการถามเสียก็ได้

อย่าหลงเชื่อผู้แอบอ้างว่าจะช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น ศาลจะใช้ดุลพินิจสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สัญญาประกันใช้ได้เพียงใด

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน สัญญาประกันใช้ได้เท่าระยะเวลาการฝากขังแต่ละครั้ง กล่าวคือในศาลแขวงมีกำหนดเวลา ๖ วัน เมื่อครบ ๖ วัน หากผู้ร้องขอประกันจะประกันตัวผู้ต้องหาต่อไปก็เพียงแต่ยื่นคำร้องต่อศาลว่าประสงค์จะประกันผู้ต้องหาต่อไปโดยให้ถือหลักทรัพย์และสัญญาประกันเดิมทุกครั้งที่ไป ซึ่งในศาลแขวงจะมีการฝากขังได้อย่างมากไม่เกิน ๕ ครั้ง ส่วนในศาลจังหวัดและศาลอาญาก็มีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกัน เพียงแต่ระยะ

เวลาการฝากขังนานกว่าในศาลแขวง คือ ฝากขังได้ไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน และอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๘๔ วัน

๒. ชั้นพิจารณาของศาล สัญญาประกันใช้ได้ตลอดไปจนกว่าศาลนั้นจะพิพากษาคดี มีการขอถอนประกัน หรือศาลสั่งเพิกถอนสัญญาประกัน

นายประกันต้องปฏิบัติอย่างไร

๑. ให้ชื่อและที่อยู่แน่แท้จริงต่อศาล

นายประกันต้องให้ชื่อและที่อยู่แน่แท้จริงต่อศาล ที่อยู่ต้องเป็นที่อยู่ในปัจจุบันและสามารถติดต่อได้ทันที หากมีการย้ายที่อยู่ต้องแจ้งให้ศาลทราบโดยเร็ว

๒. เชื้อสัญญาประกันและเซ็นทราบกำหนดส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

เมื่อศาลอนุญาตให้ประกันตัว นายประกันต้องเซ็นสัญญาประกันไว้เป็นหลักฐาน และต้องเซ็นทราบกำหนดวันเวลาส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมายังศาลด้วย

๓. ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล

ในชั้นฝากขัง นายประกันต้องนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ตนประกันไปมาถึงศาล ในวันที่ครบกำหนดการฝากขังแต่ละครั้ง

ในชั้นพิจารณาคดีของศาล เมื่อศาลนัดให้จำเลยไปศาลในวันใด ไม่ว่าจะเป็นการนัดสืบพยาน นัดฟังคำพิพากษา นัดไปสอบถาม หรือนัดเพื่อการอื่นใด นายประกันต้องนำจำเลยไปส่งศาลทุกครั้ง

หากนายประกันผิดนัดไม่สามารถนำผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลตามที่กล่าวข้างต้น ศาลอาจถอนประกันและปรับนายประกันตามสัญญาทันที ฉะนั้น นายประกันจึงต้องคอยติดตามอยู่เสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ที่ใดในระหว่างการประกันตัว

เมื่อศาลสั่งปรับนายประกัน

ในกรณีที่ศาลสั่งปรับนายประกันตามสัญญาประกัน นายประกันจะต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ถ้านายประกันไม่นำเงินค่าปรับมาชำระให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลกำหนด ศาลอาจสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันขาย

ทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับต่อไป และถ้าได้เงินไม่พอชำระค่าปรับ ศาลอาจยึดทรัพย์สินอื่นของนายประกันมาขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับจนครบ

นายประกันที่ศาลสั่งปรับตามสัญญาประกัน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลได้ภายในเวลา ๑๕ วัน หรืออาจนำตัวจำเลยมาส่งศาลและขอลดค่าปรับต่อศาล

การขอถอนประกัน

นายประกันอาจขอถอนประกันได้เสมอพร้อมกับนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาลเมื่อศาลอนุญาตแล้วความรับผิดชอบตามสัญญาประกันก็เป็นอันสิ้นสุด

การคืนหลักประกัน

เมื่อคดีถึงที่สุด หรือศาลอนุญาตให้ถอนประกัน หรือสัญญาประกันสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่น เช่น ศาลเพิกถอนสัญญาประกัน ศาลพิพากษาจำคุกจำเลย จำเลยตาย นายประกันตาย หรือศาลสั่งปรับนายประกันเพราะผิดสัญญาแล้ว ย่อมขอรับหลักประกันคืนจากศาลได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

เมื่อท่านได้รับหมายเรียกเป็นพยาน

๑. ตรวจสอบหมายเสียก่อน

เมื่อได้รับหมายเรียกให้เป็นพยาน ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ศาลที่ออกหมายเรียกเป็นศาลอะไร อยู่ที่ไหน เพราะในกรุงเทพมหานคร และบางจังหวัดมีหลายศาล จะได้ไม่ต้องเสียเวลาหา หรือไปผิดศาล

ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ให้พยานไปเบิกความในวัน เดือน ปีอะไร เวลาอะไร ปกติศาลจะนัดเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา หรือ ๑๓.๓๐ นาฬิกา พยานในคดีอาญาที่เป็นแพทย์ ปกติศาลจะนัดเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

๒. ไปศาลตามเวลานัด

พยานที่ได้รับหมายแล้ว มีความจำเป็นไม่อาจไปศาลได้ต้องรีบแจ้งให้ศาลทราบเสียก่อนวันนัด การขัดขืนไม่ไปศาลอาจถูกศาลออกหมายจับ นอกจากนั้นยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย

พยานควรไปถึงศาลให้ตรงตามเวลานัด เพราะถ้าถึงเวลานัดแล้วพยานยังไม่พร้อม ศาลอาจเลื่อนการสืบพยานไป และพยานอาจต้องไปศาลใหม่อีก ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้น

๓. หาห้องพิจารณาและรอกการเบิกความ

เมื่อไปถึงศาลแล้ว ควรนำหมายเรียกไปสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือ ตรวจดูจากประกาศของศาลว่าคดีที่จะต้องเบิกความเป็นพยานนั้นศาลจะออกพิจารณาที่ห้องพิจารณาเลขที่เท่าไร แล้วควรไปรอที่ห้องพิจารณานั้น เพื่อคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหรือเจ้าหน้าที่ศาลจะได้ทราบว่ามีพยานมาแล้ว

พยานคนใดจะเบิกความก่อนหลังสุดแล้วแต่ศาลหรือคู่ความฝ่ายที่อ้าง ผู้ที่ยังไม่ถึงคราวจะเบิกความต้องรอนอกห้องพิจารณาหรือที่ห้องพักพยาน

๔. การปฏิญาณหรือสาบานตน

เมื่อถึงคราวที่พยานเบิกความ เจ้าหน้าที่ศาลจะเป็นผู้เรียกก่อนเบิกความพยานจะต้องปฏิญาณหรือสาบานตามลัทธิศาสนาของตน เว้นแต่

- (๑) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี หรือหย่อนความรู้สึกลึกซึ้ง
- (๒) ภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา
- (๓) บุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าไม่ต้องปฏิญาณหรือสาบาน

สำหรับพระภิกษุสามเณรนั้นจะไม่ไปศาลและไม่เบิกความเลยก็ได้ พยานที่ขัดขึ้นคำสั่งศาลที่ให้ปฏิญาณหรือสาบาน หรือให้เบิกความ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

๕. การถามพยาน

เมื่อปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อ อายุ ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานและคู่ความ

ต่อจากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายที่อ้างพยานมาศาลจะซักถามเรื่องราวจากพยาน เมื่อฝ่ายที่อ้างพยานมาถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายอีกฝ่ายหนึ่งก็จะถามค้านพยานเสร็จแล้วฝ่ายที่อ้างพยานมาอาจจะถามตักพยานอีกครั้งหนึ่ง

กฎหมายห้ามมิให้ถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี หรือคำถามที่อาจทำให้พยาน หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยาน

๖. การเบิกความ

การเบิกความศาลอาจจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่องตามที่ตนได้รู้ได้เห็นหรือได้ยินมา หรืออาจจะให้เบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความ

พยานจะต้องเบิกความเฉพาะเท่าที่ตนได้รู้ ได้เห็น หรือได้ยินมาโดยตรงเท่านั้น ข้อความที่พยานทราบมาจากการบอกเล่าของผู้อื่น เป็นคำบอกเล่า รับฟังไม่ได้

พยานจะต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามมิให้อ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ

๗. พยานเบิกความเสร็จ

เมื่อเบิกความเสร็จแล้ว พยานย่อมหมดหน้าที่ที่จะอยู่ในศาล เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๘. เลื่อนการสืบพยาน

ในกรณีที่มีการเลื่อนการสืบพยาน เจ้าหน้าที่ศาลอาจจะให้พยานลงชื่อรับทราบวันเวลานัดครั้งต่อไป และศาลจะไม่ออกหมายเรียกไปอีก โดยถือว่าพยานได้ทราบวันเวลานัดของศาลแล้ว

๙. ค่าพาหนะและค่าป่วยการพยาน

พยานในคดีแพ่งอาจได้รับค่าพาหนะและค่าป่วยการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยศาลสั่งให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้จ่าย

พยานในคดีอาญา สำหรับในกรุงเทพมหานครจะไม่ได้รับค่าพาหนะและค่าป่วยการ แต่ในต่างจังหวัดพนักงานอัยการจะจ่ายค่าพาหนะและค่าป่วยการให้แก่พยานของตนตามระเบียบ

๑๐. การเบิกความเท็จ

พยานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี และปรับไม่เกิน ๑๔,๐๐๐ บาท

การไปศาลและปฏิบัติตนในศาล

ท่านผู้มีกิจธุระหรือความจำเป็นที่จะต้องไปศาลไม่ว่าในฐานะเป็นคู่ความ เป็นพยาน ไปประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปฟังการพิจารณาคดีหรือไปพบผู้ต้องขังซึ่งศาลเบิกตัวมาพิจารณาคดีก็ตาม โปรดปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ถ้าต้องไปตามหมายของศาล ก่อนไปควรตรวจสอบดูหมายให้แน่ชัดว่าเป็นหมายของศาลไหน เรื่องอะไร เมื่อใด เพื่อจะเตรียมตัวได้ถูกต้อง เช่นอาจเป็นหมายเรียกให้ไปเป็นพยานให้ส่งเอกสารหรือหมายนัดให้ส่งตัวจำเลย ฯลฯ และขอให้นำหมายนั้นไปด้วยเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเมื่อไปถึงศาลแล้ว

หากมีเหตุขัดข้องไม่อาจไปศาลหรือปฏิบัติตามหมายนั้นได้ ขอให้แจ้งให้ศาลทราบล่วงหน้าเสียแต่เนิ่น ๆ ว่ามีเหตุขัดข้องอย่างไร เช่นเพราะเจ็บป่วยหรือติดราชการสำคัญ หากมีใบรับรองของแพทย์ว่าป่วย หรือมีหนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชาว่าติดราชการสำคัญแนบไปด้วย ก็จะเป็นการดี

การไม่ไปศาลหรือไม่ปฏิบัติตามหมายศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบอาจจะเกิดผลเสีย เช่นศาลอาจออกหมายจับหรือสั่งถอนการประกันตัวจำเลยหรือสั่งปรับนายประกันได้

๒. ถ้าจะไปประกันผู้ต้องหาหรือจำเลย จะต้องเตรียมหลักทรัพย์เช่นเงินสด หนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน นส. ๓ หรือ สก. ๑ ไปด้วย ถ้าที่ดินตั้งอยู่คนละจังหวัดกับศาลควรมีหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดินหรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปานกลางไร้อะไรละทำได้อีก ถ้าจะไปรับเงินหรือโฉนดหรือหลักทรัพย์คืนขอ

ให้นำใบรับไปด้วย และอย่าลืมนำบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวข้าราชการไปด้วยเช่นกัน

๓. ห้ามนำอาวุธทุกชนิดเข้าไปในบริเวณศาล ถ้าท่านมีอาวุธปืนติดตัวไปจะต้องเก็บหรือฝากไว้ที่อื่นเสียก่อนที่จะเข้าไปในศาล มิฉะนั้นจะเป็นการละเมิดอำนาจศาล

๔. เมื่อไปถึงศาลแล้ว หากมีข้อสงสัยในเรื่องใด ขอให้สอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือจำศาล เช่นไปเป็นพยานศาล ก็ควรสอบถามว่าคดีเรื่องนั้นศาลจะพิจารณาที่ห้องพิจารณาไหน และควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำห้องพิจารณานั้นและคู่ความที่อ้างท่านมาเป็นพยานทราบว่าท่านมาศาลแล้ว

เมื่ออยู่ในบริเวณศาล ท่านจะต้องประพฤติตนเรียบร้อยไม่ส่งเสียงดังหรือทะเลาะวิวาทกัน ไม่เปิดบังตาชะโงกดูห้องพิจารณาห้องนั้นห้องนี้ ถ้าจะเข้าไปฟังการพิจารณาก็ให้เข้าไปเลย อย่าทำลับ ๆ ล่อ ๆ หรือเข้า ๆ ออก ๆ เป็นที่รำคาญแก่ผู้อื่นและรบกวนการพิจารณาคดี

๕. โดยปกติการพิจารณาคดีของศาลจะทำโดยเปิดเผย ประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าไปฟังการพิจารณาได้ แม้จะมีไต่ถามคดีของคู่ความหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนั้น ทางศาลได้จัดที่นั่งสำหรับประชาชนเข้ามาฟังการพิจารณาไว้ทุกห้อง

ผู้ที่เข้าไปฟังการพิจารณาของศาลต้องให้ความเคารพต่อศาล โดยแต่งตัวให้สุภาพเรียบร้อย ไม่สวมรองเท้าแตะ ไม่สูบบุหรี่หรือทำเสียงดัง ไม่สูบบุหรี่หรืออ่านหนังสือพิมพ์ และไม่ถ่ายภาพโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลออกนั่งพิจารณาผู้ที่อยู่ในห้องพิจารณาควรลุกขึ้นยืนเป็นการแสดงความเคารพถ้าศาลอ่านคำพิพากษา คู่ความจะต้องยืนฟังคำพิพากษา ส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่ต้องยืน

๖. ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ได้ประกันตัว เมื่อถึงวันนัดพิจารณา ศาลจะเบิกตัวจากเรือนจำมาควบคุมไว้ที่ศาล ญาติหรือเพื่อนมักจะถือโอกาสนี้มาพบปะเยี่ยมเยียน ซึ่งตามระเบียบแล้วจะเข้าเยี่ยมไม่ได้ ต้องไปเยี่ยมที่เรือนจำ แต่เจ้าหน้าที่อาจผ่อนผันให้พูดคุยถามกันได้จากนอกห้องขังในระยะห่าง ๆ และให้ฝากสิ่งของเช่นอาหารหรือบุหรี่ได้ โดยให้เจ้าหน้าที่เรือนจำตรวจเสียก่อน อาหารควรใส่ภาชนะที่ตรวจได้ง่าย และควรเขียนชื่อและ

นามสกุลของผู้รับไว้ด้วย เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการส่งมอบ ถ้าจะฝากเงิน เจ้าหน้าที่เรือนจำจะออกใบรับเงินให้ และจะจ่ายให้เป็นคูปองแทนเงิน

สิ่งของต่อไปนี้ เป็นของต้องห้าม จะส่งให้แก่ผู้ต้องขังไม่ได้ คือ

- (๑) ฝิ่น 鴉片 หรือยาเสพติด หรือของมีนเมาอย่างอื่น
- (๒) สุราหรือน้ำเมาซึ่งดื่มแล้วเมาอย่างสุรา
- (๓) เครื่องอุปกรณ์สำหรับเล่นการพนัน
- (๔) เครื่องอุปกรณ์ในการหลบหนี
- (๕) อาวุธต่าง ๆ
- (๖) ของเน่าเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย
- (๗) วัตถุระเบิดหรือน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๘) สัตว์มีชีวิต

๗. หากท่านไม่ได้รับความสะดวกประการใด โปรดแจ้งจำศาล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น ๆ อย่าเสียเงินทองให้แก่ผู้ใดที่แอบอ้างว่าจะช่วยให้ได้รับความสะดวก

๘. ผู้ได้รับหมายเรียกเป็นพยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา และผู้ประสงค์จะขอประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยต่อศาล โปรดอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนั้นโดยเฉพาะด้วย คำแนะนำดังกล่าวอาจขอได้จากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือจำศาล

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา และจำศาล ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ. ๒๔๗๑

ศาลจังหวัดบุนนาค

ร.อ.อ. หลวงสารวาทประดิษฐ์ (ชุ่ม จารุพงษ์)
ร.อ.ท. หลวงนฤวิทย์สันเทส (ช่วง นฤมลสันต์)
จำศาล ร.อ.ด. ขุน อุตตระบิน (ละม้าย โกมลเกียรติ)

พ.ศ. ๒๔๗๔

อ.ด. หลวงสารวาทประดิษฐ์
ร.อ.อ. ยวต ไวกย
จำศาล นายอุบล รัตนปิณฑะ

พ.ศ. ๒๔๗๗

พระพรหมปริญา
นายยันต์ วินิจนัยภาค
นายทองอินทร์ อุดล
จำศาล นายเทพ โชตินุชิต

พ.ศ. ๒๔๗๙ - พ.ศ. ๒๔๘๐

หลวงบริณัยจรรยาราชภฏ
นายทองอินทร์ อุดล
จำศาล นายนาม พูนวัตถุ

พ.ศ. ๒๔๘๑

หลวงบริณัยจรรยาราชภฏ
นายทองอินทร์ อุดล
จำศาล นายถิมนเจียง ทองลงยา

พ.ศ. ๒๔๘๒

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

หลวงบริณัยจรรยาราชภู่

นายเกียรติ สิริเกียรติ

จำศาล

นายลี้มเจียง ทองลงยา

พ.ศ. ๒๔๘๓ — พ.ศ. ๒๔๘๔

หัวหน้าศาล

หลวงนิติกรณ์ทยุติ

นายเกียรติ สิริเกียรติ

จำศาล

นายสนา เกิดลามผล

พ.ศ. ๒๔๘๖

หัวหน้าศาล

นายเจื้อย ไวยาาคม

นายยง เหลืองรังสี

นายเสนีย์ วาทิน

จำศาล

นายสนา เกิดลามผล

พ.ศ. ๒๔๙๑

หัวหน้าศาล

นายหรรุ่น แขวงโสภา

นายสกล ประการะโนบล

นายประมวล สุวรรณจินดา

จำศาล

นายสุนทร ศิลปไชย

พ.ศ. ๒๔๙๔

หัวหน้าศาล

นายหรรุ่น แขวงโสภา

นายประมวล สุวรรณจินดา

จำศาล

นายวชิระ รัตนสิงห์

พ.ศ. ๒๔๙๕

หัวหน้าศาล	นายชิต บุณยประภัตร นายวินิจ เนตวงษ์ นายพิสันต์ ลิตเวทย์
จำศาล	นายแสง เสริมศักดิ์สกุล

พ.ศ. ๒๔๙๖ — พ.ศ. ๒๔๙๗

หัวหน้าศาล	นายกิ่ง ศาลิคุปต์ นายวินิจ เนตวงษ์ นายพิสันต์ ลิตเวทย์
จำศาล	นายแสง เสริมศักดิ์สกุล

พ.ศ. ๒๔๙๘

หัวหน้าศาล	นายดิเรก น้าทิพย์ นายพิสันต์ ลิตเวทย์ นายแต่ง ทองภักดี
จำศาล	นายแสง เสริมศักดิ์สกุล

พ.ศ. ๒๔๙๙ — พ.ศ. ๒๕๐๐

หัวหน้าศาล	นายดิเรก น้าทิพย์ นายศิริ จีระมะกร นายแต่ง ทองภักดี
จำศาล	นายแสง เสริมศักดิ์สกุล

พ.ศ. ๒๕๐๑ — พ.ศ. ๒๕๐๒

หัวหน้าศาล	นายพล พิทักษ์พล นายศิริ จีระมะกร นายแต่ง ทองภักดี
จำศาล	นายแสง เสริมศักดิ์สกุล

พ.ศ. ๒๕๐๓ — พ.ศ. ๒๕๐๔ — พ.ศ. ๒๕๐๕

หัวหน้าศาล นายประเสริฐ สุนทรนันท์
 นายไพจิตร ปุญญพันธ์
 นายแถม กุลนันทน์
 จำศาล นายชลอย รัตนสุรย์

พ.ศ. ๒๕๐๖

หัวหน้าศาล นายชูป วีระเวคิน
 นายไพจิตร ปุญญพันธ์
 นายแถม กุลนันทน์
 จำศาล นายชลอย รัตนสุรย์

พ.ศ. ๒๕๐๘

หัวหน้าศาล นายชูป วีระเวคิน
 นายไพจิตร ปุญญพันธ์
 นายแถม กุลนันทน์
 จำศาล นายจันทวงศ์ บุญสุวรรค์

พ.ศ. ๒๕๐๘ (ตอน ๒)

หัวหน้าศาล นายชูป วีระเวคิน
 นายไพจิตร วิเศษโกสิน
 นายเดชา สุวรรณโณ
 จำศาล —ว่าง—

พ.ศ. ๒๕๐๙

หัวหน้าศาล นายธาดา วัชรนันท์
 นายเดชา สุวรรณโณ
 นายปรีชา ธนนันท์
 จำศาล —ว่าง—

พ.ศ. ๒๕๑๐ — พ.ศ. ๒๕๑๑

หัวหน้าศาล	นายธาดา วัชรนันท์
	นายเดชา สุวรรณโณ
	นายปรีชา รัตนันท์
จำศาล	นายบุญเลิศ ทยาบัตสา

พ.ศ. ๒๕๑๑

หัวหน้าศาล	นายดุสิต วราโ
	นายล้วน สมศรี
	นายชุ่ม ชื่นสนธิ์
	นายสุวรรณ ตระการพันธุ์
จำศาล	นายบุญเลิศ ทยาบัตสา

พ.ศ. ๒๕๑๒

หัวหน้าศาล	นายธรรมสถิตย์ ชีรกุล
	นายล้วน สมศรี
	นายชุ่ม ชื่นสนธิ์
	นายสุวรรณ ตระการพันธุ์
จำศาล	นายบุญเลิศ ทยาบัตสา

พ.ศ. ๒๕๑๓

หัวหน้าศาล	นายธรรมสถิตย์ ชีรกุล
	นายล้วน สมศรี
	นายชุ่ม ชื่นสนธิ์
	นายสุวรรณ ตระการพันธุ์
จำศาล	นายอำไพ ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๔

หัวหน้าศาล นายวิบูลย์ สิริตระกูล
 นายสุวรรณ ตระการพันธุ์
 นายสุวัฒน์ ดุลยวิจารณ์
 นายสมบัติ เตียววิศเรศ
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๕

หัวหน้าศาล นายวิบูลย์ สิริตระกูล
 นายสุวัฒน์ ดุลยวิจารณ์
 นายสมบัติ เตียววิศเรศ
 นายธรรมบุญ ไซติชัยพิทักษ์กุล
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๖ – พ.ศ. ๒๕๑๗

หัวหน้าศาล นายชุม สุกแสงเปล่ง
 นายสุวัฒน์ ดุลยวิจารณ์
 นายสมบัติ เตียววิศเรศ
 นายธรรมบุญ ไซติชัยพิทักษ์กุล
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๘

หัวหน้าศาล นายชุม สุกแสงเปล่ง
 นายธรรมบุญ ไซติชัยพิทักษ์กุล
 นายสุนทร พิมพ์อักษร
 นายสุรศักดิ์ กาญจนวิทย์
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๙

หัวหน้าศาล นายพล วงศ์พรหม
 นายองอาจ โรจนสุพจน์
 นายสุภิญโญ ชยารักษ์
 นายสัญญา สุดจินดา
 นายสันติ โภคารัตนानันท์
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๒๐

หัวหน้าศาล นายตำรวจ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 นายองอาจ โรจนสุพจน์
 นายสุภิญโญ ชยารักษ์
 นายสัญญา สุดจินดา
 นายสันติ โภคารัตนानันท์
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๒๑

หัวหน้าศาล นายสุเมธ อุปนิสากร
 นายองอาจ โรจนสุพจน์
 นายสันติ โภคารัตนानันท์
 นายอานันท์ วรรณโกวิท
 นายสกล สีนจำหน่าย
 จำศาล นายอำเภอ ธานี

พ.ศ. ๒๕๒๒

หัวหน้าศาล นายสุเมธ อุปนิสากร
 นายอานันท์ วรรณโกวิท

นายสลิล สิ้นจำหน่าย
 นายณรงค์พล ทองจีน
 นายวิรัตน์ ตันกุลรัตน์ (ช่วยราชการ)
 นายประดิษฐ์ เสนานาค

จำศาล

พ.ศ. ๒๕๒๓

หัวหน้าศาล นายสละ เทศร่ำพรรณ
 นายอานันท์ วรรณโกวิท
 นายสลิล สิ้นจำหน่าย
 นายณรงค์พล ทองจีน

จำศาล

— วาง —

รายนามอัยการจังหวัดศรีสะเกษ

นายใจเด็ด พรไชยา

อัยการจังหวัดศรีสะเกษ

ร้อยโท คำสอน วิสาพรหม

อัยการประจำกรม กองคดี รับผิดชอบปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
กับสำนวนคดี ตามพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณา
ความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ.
๒๕๒๐ ประจำที่ทำการอัยการจังหวัดศรีสะเกษ

นายวิสูตร นิลพงษ์

รองอัยการจังหวัดศรีสะเกษ

นายกมล ชรรณเสวีกุล

อัยการจังหวัดผู้ช่วย จังหวัดศรีสะเกษ

นายอนันต์ นัควิไล

อัยการผู้ช่วย จังหวัดศรีสะเกษ

รายนามทนายความจังหวัดศรีสะเกษ

นายเคลื่อน สุทนต์	สำนักงาน เคลื่อน สุทนต์ และเพื่อน ทนายความ ๐๑๒๒ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายจิตร เอมะรุจิ	สำนักงาน จิตร เอมะรุจิ ทนายความ ๒๕๖ – ๒๕๗ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายชาญ จันทะมาศ	สำนักงาน ชาญ จันทะมาศ ทนายความ ๗๕/๑ ถนนศรีวิเศษ ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายทรงเกียรติ ไรจนวรเกียรติ	สำนักงาน ทรงเกียรติ ทนายความ ๐๓๐๘/๑ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายธง ภาคแก้ว	สำนักงาน ธง ภาคแก้ว ทนายความ ๐๔๓๑/๓ ถนนกลางเมือง ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายนิวัฒน์ ภูมิวงศ์	สำนักงาน นิวัฒน์ ภูมิวงศ์ ทนายความ ๓๐๙/๒ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายบุเลิศ ทยาบัตสา	สำนักงาน เทพหทัย ทนายความ ๐๒๙๓ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ
นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์	สำนักงาน ปิยะณัฐ ทนายความ ๐๐๙๐/๓ ถนนปลัดมณฑล ต. เมืองเหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ

นายปราโมทย์ พรรณโรจน์

สำนักงาน ปราโมทย์ พรรณโรจน์ ทนายความ

๐๒๙ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง
จ. ศรีสะเกษ

นายประจัญ เจริญพิทยา

สำนักงาน ประจัญ เจริญพิทยา ทนายความ

๐๓๓๙/๑ ถนนปลัดมณฑล ต. เมืองเหนือ
อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ

นายเลื่อน ทองดี

สำนักงาน เลื่อน ทองดี ทนายความ

๑๕๐๒/๖๐ ถนนสุขันต์ ต. เมืองใต้ อ. เมือง
จ. ศรีสะเกษ

นายวินัย มณี

สำนักงาน วินัย มณี ทนายความ

๒๐๑ ถนนกวงเฮง ต. หนองครก อ. เมือง
จ. ศรีสะเกษ

นายเสนีย์ ช่างเพ็ชร

สำนักงาน เสนีย์ ช่างเพ็ชร ทนายความ

๔๓๕ ถนนปลัดมณฑล ต. เมืองเหนือ
อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ

นายสนา เกิดลาภผล

สำนักงาน สนา เกิดลาภผล ทนายความ

๔๔ ซอย ๒๔ ถนนพหลโยธิน บางเขน
กรุงเทพฯ

นายสุรกิจ วิจารณ์เกียรติ

สำนักงาน ทรงเกียรติ ทนายความ

๐๓๐๘/๑ ถนนเทพา ต. เมืองเหนือ อ. เมือง
จ. ศรีสะเกษ

นายสมพงษ์ แสงผล

สำนักงาน สมพงษ์ แสงผล ทนายความ

๐๔๕๑-๐๔๕๒ ถนนกลางเมือง ต. เมือง
เหนือ อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ

นายสุเทพ โสวรรณ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชการรถไฟ ต. เมืองเหนือ อ. เมือง
จ. ศรีสะเกษ

มักน้อยจิตแจ่มใส
ค้มน้อยไม้แปรรวน
ความเพียรให้ยศศักดิ์
สุภาพอ่อนโยนให้ประโยชน์
สุภาพบุรุษบ่มเพาะแต่ความดี
อย่าลอบปองร้ายคน
เพาะนิสัยดีโดยสร้างบุญกุศล
ละเว้นขึ้นโรงศาล
เส่งขมตนพ้นบัลลังก์
ชนใดปฏิบัติตามนี้

คิดมากกำลังโทรม
ขันติไม่เสียดทรัพย์
ประหยัดทรัพย์เพิ่มพูน
เห็บมโหดพากย์พิบัติ
เล่ห์เหลี่ยมขบขึงเป็นบ่อเกิดแห่งภัย
ฉลาดเข้ขงคมในฝัก
ดวงจิตรออย่ากินเจ
เพื่อนบ้านมิตรไมตรี
เรื่องส่วนตัวมิวาจา
ภัยสูญโชคลาภมา

คำสอนท่านอริย

บันทึกท้ายเล่ม

หนังสือเล่มที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษ เนื้อหาในหนังสือได้รวบรวมประวัติศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ ประวัติจังหวัดศรีสะเกษ บทความเกี่ยวกับกฎหมายที่เห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ประชาชนผู้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้อ่านจักได้รับประโยชน์ตามสมควร

การจัดทำหนังสือได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะทนายความจังหวัดศรีสะเกษ คุณเปองศักดิ์ ว่องพานิชเจริญ คุณศิริ ไสธรรชัย นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก คุณเอกร อัฐกุล ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดพิมพ์และช่วยตรวจใบพิมพ์ และคุณณัฏฐ์ รุ่งเรืองธรรม ผู้จัดการโรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ซึ่งได้ช่วยจัดรูปเล่มหนังสือฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณท่านที่กล่าวนามมานี้ ตลอดจนท่านผู้เกี่ยวข้อง และท่านผู้มีเกียรติที่มาร่วมในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดศรีสะเกษทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้.

นายอานันท์ วรรณโกวิท

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดศรีสะเกษ

